

66/9.

శ్రీ ర. పు.

అ ద్వై తా నం ద బో ధి ని.

Checked
1987

అయ్యది,

శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ. కాంచీ కామకోటి పీఠాధిపతి. శ్రీమద్వంద్యుల
శేఖరేంద్ర సరస్వతీస్వామి ప్రణీతము.

—: సంపాదకుడు:—

తూర్పు, విశ్వనాథ శాస్త్రి.

ప్రధానాంధ్ర పండితుడు, పచ్చయప్ప పాఠశాల, చెన్నపురి.

: ప్రకాశకులు :

టి. బి. మెహతా అండు సన్యువారు.

రత్నవర్తకులు, పార్కుటవుక్, మద్రాసు.

సర్వస్వామ్య సంకలనము.

1988

శ్రీ ర మ్.

‘అజ్ఞాన నిమిరాంధస్య జ్ఞానాంజన శలాకయా,
చక్షు రున్మీలితం యేన తస్మై శ్రీ గురవే నమః.’

—: అంకితము :—

181.482

సశ. చం.

ఈ గ్రంథము

శ్రీ కాంచీ కామకోటి సీతాధిష్ఠిత

శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ. చంద్ర శేఖరేశ్వర

సరస్వతీస్వామి దేవస్య

చరణ సరసిజము

లందు నమ

త్వింపఁ

బడిన

ది.

‘సంపాదకుడు’

శ్రీమదాదిశంకర భగవద్గీతలు.
శిష్య చతుష్టయ సహితములు.

విషయ సూచిక

			పుట.
1. శ్రీ గణేశ స్తుతి.	1
2. విభూతి-నామము	2
3. జగద్గురు డెవ్వడు	6
4. పుణ్యపాపములు	11
5. చిన్మూడ్ర యననేమి ?	13
6. ఆచార్యపరంపర	14
7. ద్వైతము	15
8. మానవుఁ డెట్లు ముక్తుఁడగును ?	18
9. మనుష్యుఁడు గుణవంతుఁడు కావలయుననుట			20
10. మతములు—పలుకుబడి	23
11. గుణము—ధనము	24
12. అవతారము	25
13. చరిత్ర గ్రంథములు	27
14. ధనసంచయము	28
15. వజ్రాస్త్రములు	31
16. శైవాద్వైతము	32
17. ద్వైతాద్వైతములు	34

18. పంచదీక్షలు, బాణము—బిల్వము	35
19. కార్యకారణములు	36
20. లింగము అనఁగానేమి ?	37
21. పంచాయతన పూజ	39
22. ఆంధ్రభాషా విశేషము	41
23. శివపూజా విశేషము	43
24. మోక్ష సాధనము	54
15. వైదికసమయము	55
26. ఈశ్వరారాధనము	57
27. కాళిదాసుఁడు—వాక్సిద్ధి	59
28. కుశావతీ వృత్తాంతము	61
29. మోక్ష మెట్లుకలుగును	63
30. అర్థశాస్త్ర విచారము	65
31. చతుర్విధోపాయములు	67
32. అపరాధము—శిక్ష	70
33. ధనుర్వేదము	72
34. గాంధర్వవేదము	75
35. భిక్షులు జరిపినవారి పట్టిక	80

శ్రీ చంద్రమాతేశ్వర.

శ్రీచింద్ర
మౌలీశాయ నమః
శ్రీమత్పరమహంసగర్వరాజ
కాచార్య శ్రీమచ్ఛక్టరభగవత్పాద
ప్రతిష్ఠిత శ్రీకామకోటి
పీఠాధిపతి శ్రీమ
చంద్రశేఖరేంద్రసరస్వతీ
సంయమీంద్రో
విజయతే ।

స్వస్తి శ్రీమదఖిల భూమండ లాలంకార త్రయస్త్రిం
శతకోటి దేవతాసేవిత, శ్రీ కామాక్షీ దేవీసనాథ, శ్రీమదే
కామనాథ, శ్రీ మహాదేవీసనాథ, శ్రీ హస్తిగిరినాథ, సాక్షా
త్కార పరమాధిష్ఠాన సత్యవ్రత నామాంకిత కాంచీ దివ్య
క్షేత్రే, శారదామత సుస్థితానాం, అతులిత సుధారస మా
ధుర్య కమలాసనకామినీ ధమ్మిల్ల సంపుల్ల మల్లీకామాలికా
నిష్కంధ మకరంద ఝరీసౌవస్తిక వాష్ణీగుంభ విజృంభణా
నంద తుందిలిత మనీషి మండలానాం, అనవరతాద్వైత విద్యా
వినోద రసికానాం, నిరంత రాలంకృతీకృత శాంతి దాంతి
భూమ్నాం సకల భువనచక్రప్రతిష్ఠాపక శ్రీచక్రప్రతిష్ఠా
విఖ్యాత యశోలంకృతానాం, నిఖిల పాపండుషండుకంటకో
ద్ధూతనేన విశదీకృత వేదవేదాంతమార్గ షణ్మత ప్రతిష్ఠాప
కాచార్యాణాం, శ్రీమత్పరమహంస పరివ్రాజకాచార్యవర్య
జగద్గురు శ్రీమచ్ఛంకర భగవత్పదాచార్యాణాం, అధిష్ఠానే
సింహాసనాభిషిక్త శ్రీమన్మహాదేవేంద్ర సరస్వతీ సంయమీం

ద్రాణాం, అంతేవాసివర్ష శ్రీమ చ్చంద్రశేఖరేంద్ర సరస్వతీ శ్రీపాదైః, శ్రీమత్సమస్త సద్గుణమణిగణ రత్నాకరాయ మాణానాం, హరివత్సోరంగ నటికటాక్ష విజేష కోశసదనా నాం, సంకీర్ణ సదసదర్థ క్షీరాంబుమిథో వివేచనా రచనే నిజ దేశికేంద్ర సుయశశ్చంద్ర సముల్లాసనే ధర్మపటాణాం, స్వ శాస్త్రవిహిత నిత్య కర్మానుష్ఠాన కనిష్ఠీకృత వసిష్ఠాది ఋషి గరిష్ఠానాం, సకల జనస్వాభిలషిత సౌఖ్యశాయనిక స్వగ్రాప వర్గ సుఖ నిర్వాహక నిత్య నిర్దోష నిసర్గ సిద్ధ నిరవధిక వివిధ నిరుపమ నిరతిశయ నిజైశ్వర్య నిదానభూత శ్రీ చంద్రమాళి చరణారవింద మకరంద సుధాస్వాదనానంద తుందిలితాంతః కరణ సమేధితానాం, సమ్యగధిగత వేదవేదాంగా ద్యనవద్య విద్యారాశి వై శద్య విద్యోతమాన మానసానాం, సకుతూ హలస్నేహ బహుమాన బహుళీకృత బహువిధ గురుశుశ్రూ షా విశేష సంతోషిత మనఃప్రసాదానాం, నిఖిల మర్యాదా సంరక్షణ దీక్షిత పరమకారుణిక మను ముఖ నిఖిలముని రచిత వచననిచయ సురుచిర పరిచయ సముచిత పరిపాక ప్రకాశ విజ్ఞాన వై భవానాం, చెన్నపత్తినస్థాశేష ఘూర్జర మహా జనానాం, సర్వాభీష్ట సిద్ధ్యై క్రియతే నారాయణ స్మృతిః.

వయమిహ కుశస్థి పంచగంగా సంగమతీర్థస్థ గౌత మాశ్రమ (బుగ్గ) క్షేత్రే త్రికాల సమభ్యర్చ్య మావశ్రీ— స్వామి చరణారవిందాః. అనవరతాద్వైత విద్యా వినోదసం జనితానంద తుందిలితాంతః కరణాః సుఖ మాప్రహే.

మీయొక్క వినయాది గుణ సంపత్తులును, దేవబ్రా

హృణ గురుభక్తియును, మీరు మతమునందు పూర్ణాభిమానముంచి జరిపించుచుండు మర్యాదలును, మీయొక్క సచ్చరిత్రంబులయిన గుణాతిశయంబులన్నియు, అచ్చటినుండి వచ్చు జనముఖమున శ్రుతమై మనస్సునకు చాల సంతోషముగ నున్నది. విశేషస్తు. సంస్థానం ఆ ప్రదేశములలో నుండు తీర్థంబుల స్నానార్థముగను, క్షేత్రముల స్వామి దర్శనార్థముగను, మతం శ్రీ స్వామిపూజా బ్రాహ్మణ సంతర్పణాదులను, వితరణగ జరిపించి, అందువలన గల్గు దిగంత విశ్రాంతకీర్తి ప్రతిష్ఠలను, సుకృత ఫలములను, మీరు పొందవలయునది. స్వతపన ఆసేతు హిమాచల పర్యంతం ప్రసిద్ధంబుగనుండు శ్రీ కాంచీ కామకోటి పీఠంబునకు ముఖ్య శిష్యులుగ ఉండుకొని, సకల సూక్ష్మ ధర్మములను విశదంబుగ నెఱిగి జరిపించుచుండు మీవంటి అభిజ్ఞులకు విశేషంబుగ వ్రాయంపఁదగిన దేమి ఉన్నది. తక్కిన వర్తమానంబు లన్నియు మతం, సుబ్రహ్మణ్య దీక్షితుల ముఖవచనంబువలన విశదంజూను. మంత్రాక్షత విభూతి కుంకుమ ప్రసాద మంపఁబడియున్నది. నారాయణ స్మృతిః.

1932 సం. సెప్టెంబరునెల 9 వ తేదీకి సరియగు శ్రీమదాంగీరస భాద్రపద శుక్లదశమీ శుక్రవారమున శ్రీవారీ శ్రీముఖమును శ్రీ ఘూర్జర ఫేడాబ్రాహ్మణ శిరోభూషణులగు శ్రీయుతులు, టి. బి. మెహతా అండు సన్న్యవారికి అనుగ్రహించిరి.

భూ మి క.

‘ఎఱుకగల వారి చరితలు

గఱచుచు సజ్జనులగోష్ఠిఁ ♦ గదలక భర్తం

బెఱుగుచు నెఱిగిన దానిని

ముఱవ కనుష్ఠించునది స ♦ మంజస బుద్ధిక్.’

(శ్రీమహాభారతము.)

శ్రీమంతంబగు మన భరతఖండమునఁ బూర్వ మొక
ప్పు డాస్తికత తొలఁగి నాస్తికత ప్రబలుచుండఁగా, పరమ
కారుణికమూర్తియగు శ్రీపరమేశ్వరుఁడు శ్రీమదాది శంకర
స్వరూపమున నవతరించి వైదికమతము నుద్ధరించె నన్నట్లు
యెల్ల రెఱింగిన విషయమే. ఇటువంటి భగవదవతార కారణ
మునే భగవద్దీతయు మనకు,

‘యదా యదా హి భర్మస్య స్థాని ర్భవతి భారత !

అభ్యుత్థాన మభర్మస్య దాత్మానం సృజామ్యహం’

అను శ్లోకముచేత తెలియపఱచుచున్నది. శ్రీమదాది
శంకరభగవత్పాదులు కేరళ దేశములోని కాలటిగ్రామమున
జనియించి, తాము జీవించియుండిన యత్యల్ప కాలమున నే వేద
వేదాంగములలోని గూఢార్థము లోకమున కెఱిగించుటకై
లెక్కకు మిక్కుటములగు గ్రంథములను రచియించి, నానా
దేశసంచారముచేసి, పాపండుమతముల నన్నింటిని హాపు
మాపి, అద్వైతరూపములగు పద్మాతములను స్థాపించిరి.

మహాత్ములకు జగత్తే కటుంబము కదా? వారికి లోకోపకారము సేయుటకంటె వేఱుకార్య మేమి యుండును? ఇటువంటి లోకోత్తరమగు అద్వైతమతముయొక్క ప్రశస్తిని చాల వఱకు గ్రహించినవారు కనుకనే పాశ్చాత్యులు సయితము శ్రీమదాది శంకరభగవత్పాదుల యద్వైతసిద్ధాంతములను తమభాషలోనికి తర్జిమాచేసికొని చదువుచున్నారు. ఇందులకింతకంటె వేఱు నిదర్శనము కావలయునా? కాని, కలిజుష్టమగు నిక్కాలమున మన 'వేషభాషలు సయితము మాటిపోయి, తుదకు మనమెందులకును కొఱగాని స్థితినిబొందుదు మేమో?' యను సంశయము వివేకియగు ప్రతిమానవుని మనస్సునను నాటుకొనుచున్నది. ఇందుల కనేక కారణములు కలవు. కాని, ఒక్క కారణమును మాత్ర మిచట తెలుపవచ్చును. ఏ మందురా? 'స్వమతమును ద్వేషించుట, పరమతమును జ్ఞాపించుట' అను రెండు విషయములు ఈనాటి వారముయిన మనయందు ఒక ఆచారముగ పరిణమించినవి.

'స్వయంతీర్థః పరాకౌతారయతి' యను నార్యోక్తి చొప్పున, కృతార్థులయిన పెద్దలు మనలను చేయివిడుచుట లేదు. 'మనము కృతార్థుల మైతిమి గదా? యీ లోకముతో మనకేమి పని?' యని వా రూరకుండరు. ఈ లోకమంతయు, తమవలెనే కృతార్థత నందవలయునని వా రాశించుచుదురు. అశించుట మాత్రమేనా? ఊహార సంచరించుచు అంధ కారమున మునిగియున్న లోకమును మేల్కొల్పుదురు. అంతటితో విడుతురా? తా మాచరించిన సకలధర్మములను లోకముచే నాచరింపింతురు, కావుననే కదా? వారియ

దాచార్యశబ్దము సార్థకతను బొందినది. అందువలన నేకదా? వేదములును 'ఆచార్యదేవోభవ' యని మొఱబెట్టుచున్నవి. ఈ కారణముననే మన యాది శంకరులును జగద్గురువులయిరి.

శ్రీమదాదిశంకరులు తమమతము ఆచంద్రార్కముగ నీ భరతభూమియందు నెలకొనియుండుటకై, అందందు మతముల నిర్మింపించి, ఆ యా పీఠములందు, తమ శిష్యుల నునిచి కైలాసము నలంకరించిరి. అటువంటి పీఠములందు మనము శ్రీ శృంగగిరి పీఠమును, శ్రీ కామకోటి పీఠమును మిక్కిలిగ వినుచున్నాము. యోజించి చూచినయెడల నీ రెండు పీఠములందును మఱల శ్రీమదాది శంకరుని యంశము అవతరించెనని చెప్పవలసియున్నది. ఎట్లందురా? మఱల నీ రెంటి యందును సర్వజ్ఞత్వము విరాజిల్లుచున్నది. ఇంతకంటె వేఱు తార్కాణమేల? అన్నిటి యందును మానవుని నమ్మకమే గదా? ఫలవంత మగుచున్నది. 'భక్తిగల్గుచోట ఫల మిచ్చు దైవం' బని విరాగిచక్రవర్తియగు వేమనగూడ చెప్పియుండెను గదా? ఇంతయేల? నేటి కామకోటి పీఠాధిపతుల ముఖవికాసమును వారి సర్వతోముఖపాండిత్యమును ఈ విషయమును చెప్పకయే చెప్పచుండును. దీనిని గూర్చి అల్ప విషయామతులు వ్రాయగడంగుటయు పరిహాసభాజనమే యని నా యభిప్రాయము. కాని, యథామతిగనైన వ్రాయక తీరదని వ్రాసితిని. శ్రీవారికిఁగల శిష్యవాత్సల్యమును అగణ్యమనియే చెప్పవలసియున్నది. భగవదంశసంభూతుల కిది స్వభావసిద్ధమగు గుణమేకదా? ఇదియునుంగాక, వాడి

యువన్యాసములును ఈ విషయమును సూచింపకపోవని నా విశ్వాసము. ఇక ప్రస్తుతమునకు వత్తము.

శ్రీ కామకోటి సీతాధిపతులు శిష్యసంచారము చేయుచు మద్రపురి కరుదెంచిరి. సుమారు రెండు మూడు మాసములకాలము మైలాపూరు, సంస్కృతకళాశాల యందు విజయముచేసి భక్తకోటి ననుగ్రహించుచుండిరి. ఇట్లుండ, శ్రీవా రొకదినమున ఏకామ్రేశ్వరాగ్రహారమున నుండు ఘూర్జర బ్రాహ్మణ బృందమునకు తమరాక నెఱింగించుచు ఒక శ్రీముఖమును బంపిరి. దానిని జూచి శ్రీయుతులు, టి. బి. మెహతా అండు సన్నువారును (డైమండు వర్తకులు) టి. ఆర్. తాకరు అండు సన్నువారు, ఆర్. ఆర్. జోషీ అండు బ్రదర్సువారును, కే. సుబ్బరాయ తరవాడిగారు రాజారామ శుకల్ గారును, నృసింహశాస్త్రిలవారును తదితరులయిన గుజరాతి భేజాబ్రాహ్మణులందఱు సమావేశమయి శ్రీవారిని శ్రీ ఏకామ్రేశ్వరాగ్రహారమునకు ఆహ్వానించి భిక్షులు, పాదపూజలు మున్నగు సేవలు జరిపి కృతార్థత నందవలయునని తీర్మానించిరి. వారి ప్రార్థనము సంగీకరించి శ్రీవారు కడచిన డిసెంబరు నెల 14-వ తేది రాత్రి పది గంటలకు మైలాపూరునుండి బయలుదేరి సకల పరివారముతోడ ఏకామ్రేశ్వరాగ్రహారములోని శ్రీయుత. గోకుల్ దాసు, జమ్నాదాసుగారి 'శ్రీ గోవర్ధనభవనమున' విజయంచేసిరి. అది మొదలు సుమారు ఇరువది దినములు శ్రీవా రగ్రహారముననే వేంచేసి యుండిరి. రాత్రి పూజానంతరము దివ్యమగు తమ వాగ్ధోరణితో ఉపన్యాసములను గొన్నింటి నను

గ్రహించిరి. తొలుతటినుండి శ్రీవా రొనర్చుచుండిన యువ
న్యాసముల నన్నింటిని నేను సంగ్రహముగ వ్రాసికొనుచుంటిని.
తర్వాత, వానిని 'ఆంధ్రప్రతిక' యందు ప్రకటింపించిన
లోకోపకారకముగ నుండునని తలంచి యుట్టానరించితిని.
తదధికారులును నాప్రార్థనమున కియ్యకొని వానిని తమ
పత్రికయందు ప్రకటించుచుండి నందులకు వారియెడ నేనెంత
యు కృతజ్ఞతఁ జూపవలసియున్నాను. పిమ్మట నొక కొన్నిదిన
ముల 'కీ యువన్యాసముల నన్నింటిని గ్రంథరూపమున మన
మేల వెలయింపఁ జేయరాదని' నాకొక యాశయము జనించి
నది. అయిననేమి? బహుశ ధనవ్యయ ప్రయాసములచే
కాఁదగిన కార్యము ఇది. నేనెట్లు చేయఁగలను? ఎట్టకేలకు
మాబడియందలి విద్యార్థులు శ్రీమంతులు, చిరంజీవులు టి.బి.
గోపీనాథ తాకరు, యమ్. రామరత్నదాసు, అను నిరువురకు
నాయాశయమును జెప్పితిని. 'మాశక్తికి వంచనములేక యీ
సత్కార్యమునఁ బాల్గొందు' మని, ఒక్కవారము దినముల
లోపల నలువది రూప్యములను చందాలవలన వారు వసూలు
చేసి తెచ్చియిచ్చిరి. ఈ మొత్తమునకే యువన్యాసములు
పుస్తకరూపమును ధరియింపఁగలవా? మీఁది కార్యమును
'ఇదమిత్థ' మ్మని నిర్ణయింపలేక తుదకిట్లు చింతించితిని.
'బహుశ ధనవ్యయ ప్రయాసముల కోర్చి శ్రీవారిని ఏకాగ్రే
శ్వరాగ్రహారమున కాహ్వానించి జన సామాన్యమున కంత
కును శ్రీవారి దర్శన తీర్థసేవనాది భాగ్యమును ఘటయింపఁ
జేసిన శ్రీ. టి. బి. మహతా అండు సన్నవారితో యోజిం
తము గాక!' యని నిశ్చయించికొంటిని. ఇప్పటికే నా మన

మన నుండిన విచారమునందు సగపాలు తొలగిపోయినది. ఆవల నొకనాఁడు శ్రీయుతులు, టి. బి. రంగనాథ మెహతా గారితో నాయాశయమును నివేదించితిని. వారు నా మనవిని సంతముగ విని 'పుస్తకము నచ్చొత్తింపుడు, శ్రీవారి ఛాయా పటములను సయితము పుస్తకమునఁ జేర్చు డని' యానతిచ్చిరి. వారి యభయప్రదానముననే యీ యమూల్యోపన్యాసములు గ్రంథరూపమును ధరించిన వని పాఠకు లిఁక సులభముగ గ్రహింపక పోవుదురా?

‘కర్తా కారయితా చైవ ప్రేరక శ్చాను మోదకః,
పాపకార్యే పుణ్యకార్యే చత్వార స్సమభాగినః’

అన్నట్లు, పుణ్యకార్యములందు నేను కర్తననుటయే పాడిగాదు. ఒకవేళ అనవలసి వచ్చినపుడు ఇందులకు నే నొక్కఁడనే కర్తననుటయు సమంజసము కాదు. కావున, ఈ విషయము నింత విపులముగ వ్రాసితిని. పాఠకులు నన్నీ విషయమున మన్నింతురు గాక!

—: ధన్యవాదము :—

శ్రీవారికి భిక్షులు మున్నగు సత్కారములను జరిపిన ధన్యాత్ముల నామములును, ఆ యా తేదులును స్థలాంతరమున ప్రకటింపఁబడినవి. నా కీ గ్రంథముద్రణకార్యమున కేలూఁత యొసంగిన శ్రీమంతులు, చిరంజీవులు, టి. బి. గోపీనాథ తాకరు, యమ్. రామరత్నదాసును, మిక్కిలి ప్రశంసనీయులు. నా యుద్దేశమును వినినంతనే సంతసించి నన్నీ కార్యమునకు పోతాహవఱచిన శ్రీ. టి. బాలకృష్ణ మెహతా గారికిని

ఇక్కార్యమునకు తోడ్పడఁదలఁచి మా బాలురయొద్ద చందాలను జెల్లించిన మహానీయులకును, ఈ గ్రంథముద్రణమునకు అభయప్రదాన మొనరించి కార్యమును సంపూర్ణముగావించి తమ యాదార్యమును ప్రకటించిన శ్రీయుతులు, టి. బి. మెహతా అండు సన్సవారికిని, ఇంకను నన్నీ సత్కార్యమునకు ప్రేరేచిన నామిత్రులకును, హృదయపూర్వకవందన సహస్రముల నర్పించుచున్నాను.

భక్తరక్షణ దాక్షిణ్య స్వభావుడగు శ్రీపరమేశ్వరుడు వీరికి ఆయురారోగ్యైశ్వర్యయశముల ననుగ్రహించుగావుత! మని యామహామహు ననవరతముంబ్రార్థింతును. గ్రంథ మాబాల గోపాలముగ ఎల్లరకు సుగమముగ నుండఁగలందులకై యుద్దేశింపఁబడి ప్రకటింపఁబడినది, కావున ఇందు వ్యాకరణ నియమముల నెక్కుడుగ చొప్పించిన వాడను గాను.

‘గుణదోషా బుధోగృహ్ణాన్నిందుత్వేకా వివేశ్వరః

శిరసా ధారయతే పూర్వం పరం కంఠే నియచ్ఛతి’ అనినట్లు

ఈ గ్రంథము నాంధ్ర)హాకము ఆదరించి యిందలి నా దోషములను సైరించి, ఆచార్యసూక్తిముక్తావళిని ధరియించి ధన్యతం గాంచుఁ గాక! యని యాశించెదను.

విపశ్చిజ్ఞన విధేయుడు.

తూ. విశ్వనాథ శాస్త్రి

ప్రథానాంధ్రోపాధ్యాయుడు,
పచ్చయప్ప పాఠశాల, చెన్నపురి.

5-3-1933

శ్రీ శ్రీ శ్రీ. జగద్గురు, శ్రీ కామకోటి పీఠాధిప.
శ్రీమచ్చంద్రశేఖరేంద్ర సరస్వతీ
స్వాములవారు.

శ్రీ ౧ స్తు

శ్రీ గణేశ కారదా గురుభ్యోనమః.

శ్రీ కాంచీ కామకోటి పీఠాధిపతు లగు

శ్రీ శ్రీ శ్రీ చంద్రశేఖరేంద్ర సరస్వతీ స్వాములవారి

ఉపన్యాస సార సంగ్రహము.

—: శ్రీ గణేశ స్తుతి. :—

అగణిత మహిమా భ్యుదయం
అఖిలశరణ్యం వరేణ్య మగ్రణ్యం,
భవభయహరణ ధురీణం
భజేహ మాద్యం గణేశ మఖిలేద్యం.

—: శ్రీ సరస్వతీ స్తుతి. :—

శరదిందు వికాస మందహాసాం,
స్ఫురదిందీవర లోచనాభి రామాం,
అరవింద సమాన సుందరాస్యాం,
అరవిందాసన సుందరీ ముపాసే,

—: శ్రీమదాది శంకరాచార్య స్తవము. :—

కామాయాంబర ధారిణం గురువరం
 వీరాసనాధ్యాసినం,
 ముద్రాం జ్ఞానమయీం దధాన మపరే,
 హస్తాంబుజే పుస్తకం,
 శిష్యాన్ పార్శ్వగతాన్ సుపుస్తకధరాన్
 తేజోధికాన్నిర్మలాన్,
 పశ్యంతం కరుణాకరం గుణనిధిం
 శ్రీ శంకరార్యం భజే.

—: విభూతి నామములు :—

“హిందూ మతమునకును అన్యమతములకును, గల భేదములందు తిలకధారణము ఒక గొప్ప గుఱుతుగ మనము భావింపవచ్చును. తిలకధారణము చేయని హైందవుఁడు కొన్ని సమయములందు కైస్తవుఁడు గను, మహమ్మదీయుఁడు గను భావింపఁబడుటకు చాల అవకాశము కలదు. ఈ తిలకధారణము మనకు సత్స్వభావమును, సన్మార్గ ప్రవర్తనమును, గల్గించుటయందు తోడ్పడుచున్నది. ఎంతటివాఁడయినను తిలకధారణము లేక యెట్టి కార్యమునుగాని మన హిందువు చేయఁజాలఁడు. కారణాంతరమున తిలకధారణమును మన వారిలో కొందఱు నింద్యముగ తలంచినను, హవ్యకవ్యము

అందు మనవారు వారివారి మతాచారము ననుసరించి
 తిలకధారణము చేయవారు కలరు. ఈ సంప్రదాయమే
 దాని ప్రాశస్త్యమును వేయి నోళ్లలతో చాటుచున్నది.
 అటవమున నామమునకు 'తిరుఘ్' అని పేరు. విభూతికి
 (భస్మమునకు) 'తిరుణీర్' అని పేరు. రెంటియందును తిరు
 శబ్దము శ్రేష్ఠ వాచకముగ నున్నది. 'మణ్' అనగా మన్ను
 'సీర్' అనగా బూడిద. మన్ను ఆదిమమైనది. పరమేశ్వ
 రుని సృష్టియందు ప్రథమ పదార్థము. కావుననే పంచభూ
 తములందు పృథ్వి ప్రప్రథమమున బేర్కొనబడ్డది. ఆది
 వరాహమూర్తి పుడమిని జలమునుండి ఉద్ధరించినట్లు మన
 పురాణములందు కలదు. 'ఉద్ధృతాసి వరాహేణ' అనియు
 ప్రమాణము కలదు. మన్ను ఇందుచేతనే మిక్కిలి పవిత్ర
 మైన పదార్థమైనది. భౌతిక శాస్త్రవేత్త లనిపించుకొను
 వారు ప్రస్తుతము బుద్ధి వైశద్యముచే ఉన్న వస్తువు లైదిం
 టిని తీసికొని, నానావిధముల లోకోపకారముగ 'వైరులెస్సు
 టెలిగ్రాఫ్' మున్నగు విషయముల కనిపెట్టగలిగిరి. కాని,
 పిడికెడు మంటిని జేసియియ్యగల భౌతిక శాస్త్రవేత్తను
 మీరు చూపలేరు. సమస్తమును, ఈభూమి భరియించు
 చున్నది. భూమి లేనిచో మన ముండుట కవకాశమేలేదు.
 అంతేకాక మన కాహారమును దొరకదు. భూమివలననే
 సకల ప్రాణికోటియు అన్నవంత మగుచున్నది. విష్ణుమూర్తి
 జగత్పరిపాలకుడు. కనుక భూమి నుద్ధరించెను. ఈ భూమినే
 మనము భూదేవి యనియు చెప్పుదుము. యోజించి

చూడఁగా భూమి కన్నను మహాపదార్థము లోకమున లేదు. దానినే విష్ణుప్రసాదముగా భావించి విష్ణుభక్తులందఱు విష్ణు పాదాకృతితో ముఖమున ధరియించుచున్నారు.

భూమిని గోరూపమున ధ్యానించుట మన యాచారము. చతుష్పాద జంతువు లన్నిటియందును గోవు మిక్కిలి పవిత్రమైనది. తన దూడకయి మిగులునట్లుగ పరమేశ్వరుఁడు దాని పొదుగులో క్షీరములను సృజించి యున్నాఁడు. గోవు తల్లివలె తన క్షీరములచే సకలప్రాణులను పోషింపఁ గలుగుచున్నది. కావుననే, గోవు మనకు తల్లివలె పూజనీయమైనది. చతుష్పాత్తులయందు మఱొకదాని కిట్టి గౌరవము లేదు. కావుననే 'గోబ్రాహ్మణేభ్య శ్శుభమస్తు నిత్య' మ్మని మన పెద్దలు చెప్పినది. ఉత్తరదేశమున గోపూజలు విశేషముగ జరుగుచుండును. అదేవిధమున భూమియు మన యాహార పదార్థములన్నియు సృజించి యిచ్చి మనలను బోషించుచున్నది. కావుననే ఆ మంటిని విష్ణుభక్తులందఱు 'తిరుమణి' అను పేరుతో ముఖమున ధరించెదరు. ఇట్టి పవిత్రమైన ఆశయముతో మన పూర్వికులు ఈపద్ధతిని మనకు చూపి యున్నారు.

ఇక భస్మమును గుఱించి యిండుక చెప్పవలసి యున్నది. భస్మము శివస్వరూపము నందియున్నది. ఒక వస్తువు ఎట్టి రంగుగలదియైనను తుదకు అగ్నియందు బడినపుడు నల్లనై కట్టకడపలు మిక్కిలి తప్తముకాఁగా తెల్లనగుచున్నది. అగ్ని ప్రవేశించిన మూర్తమంతయు నల్ల నగును. కావుననే

యాతనికి 'కృష్ణవర్త్య' యనెడి నామ మన్వర్తమైనది. 'మన మెన్ని వేషముల ధరించి యీ లోకమున సంచరించినను తుదకు బూడిద కావలసినవారలమే' యను ధర్మమును, సీతిని, మనకు భస్మము బోధించుచున్నది. శివుఁడు త్రిమూర్తులందు లయకార్యమును చేయుచున్నాఁడు. విభూతి శివస్వరూపము గలది. భస్మము లోకముయొక్క అనిత్యతను మనకు చాటుచున్నది. ఎట్టి దోషగుణము గల వస్తువైనను అగ్నియందు బడి పవిత్రత నందుచున్నది. గోమయమునందు మిక్కిలి పవిత్రమగు గుణముకలదు. కావుననే, మనము గోమయమును, గృహ, భూ, భాండ, ఆత్మ, ద్రవ్య, స్థల, శరీర శుద్ధికర్మములయం దుపయోగించుచున్నాము. అట్లే భస్మము నకును గోమయమే శ్రేష్ఠమైనదని పేర్కొనఁబడినది. భస్మమును శరీరమందంతటను బూసికొనవచ్చును. "నామము పెట్టుకొనుట, విభూతి పూసికొనుట", అను వాక్యజాతీయతయే భస్మమును ఒడలంతయు పూసికొనవచ్చునని చెప్పకయే చెప్పదున్నది. ఇంతేకాక, భస్మలేపనముచేత రానురాను వాసన ద్రవ్యములందలి యాసవదలి వైరాగ్య సంపన్నుఁ డగుటకును మానవుఁడు సమర్థుఁ డగుచున్నాఁడు "నే నందముగనున్నాను, నేను చక్కనివాఁడను" అను గర్వము దినక్రమేణ భస్మలేపనముచేతనే దూరముగా తొలగిపోవును. అహంకారము తొలగి పోవునంతకు మానవుఁడు ముక్తిని సమీపించుచుండును. ఇంకను భస్మలేపనమున మానవునకుఁ గలుగు శుభము లెన్నియో కలవు. కావున, మీరెల్లరు హిందూ

మతమునకు ముఖ్యచిహ్నమగు తిలకమును ధరించి మన
వృద్ధాచారమును ధర్మమును కోలుపోవకుందురు గాక ! యని
యాశించుచున్నాను.

—: జగద్గురుఁ డెవ్వఁడు? :—

రెండవనాటి యుపన్యాసమున శ్రీవారు శ్రీ మచ్ఛం
కరభగవత్పాదాచార్యులవారి అవతార కారణమును, అద్వైత
మత స్థాపనావశ్యకతను, వివరించుచు సందర్భవశమున నింకను
గొన్ని విషయములను అనుగ్రహించిరి. దానిసారమే యిది.

“ఏ మహనీయుని పేరు విని మీర లందఱును ఇ వొచ్చిట
గుమిగూడి వేచియుంటిరో, ఏ కరుణార్ద్రహృదయుని స్మర
యించినంతన దురితములన్నియు నగ్నికణమును సోకిన తూల
రాశివలె నగుచున్నవో, ఏ శిష్యవత్సలుని పేరు మున్నిదు
కొని మేమూరూర సంచరించుచు దదాజ్ఞను యథామతిని
అనుర్తింపఁగలిగితిమో, అట్టి శ్రీ శంకర భగవత్పాదుల చరి
త్రమును మనము తెలిసికొనుట మన ముఖ్యధర్మములం
దొక్కటి యగునని తలంపవచ్చును. జగద్గురుఁ డనఁగా, గీతా
మృతమును కడవలయందు నించియుంచిన శ్రీ కృష్ణభగ
వానుడే. తలలు తెగఁగొట్టుకొను కాలమున అజ్ఞాన
విమోహితుఁడగు నర్జునుని ప్రజ్ఞాన కలితునిగఁ జేసిన
మహాత్ముఁడు జగద్గురుఁడుగాక మతెవ్వఁడు కాఁగలఁడు?
గీతాచార్యుఁడగు నామహానుభావునకే యీనామము సార్థ
కమై యున్నది.

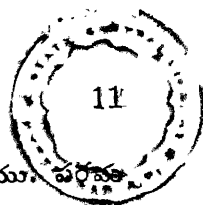
ఇక ప్రస్తుతమును విచారితము. మన ఆచార్యుల వారు జననాది పండ్రడవ వత్సరముననే యిల్లువిడిచి బయలు దేరిరి. వారు జీవించినది ముప్పదిరెండు వత్సరములే యైనను శ్రీవా రొనరించినవి మాత్రము అమానుష కార్యము లని మనము ఏమాత్రము సంశయింపక దృఢముగ నమ్మ వచ్చును. శ్రీవారు గంగోత్రి మొదలు కన్యాకుమారి వఱకుఁ గల మన భారతభూమి నంతయు సంచరించిరి. ఇప్పటికి రెండువేల సొవత్సరములనాఁడు శ్రీవారు అవతరించియుండిరి. అపుడు ద్వాపరము వెల్లి కలియుగము యొక్క ప్రారంభ ముగ నుండినది. అప్పటికి సుమారు డెబ్బదిరెండు మతములు మన ఖండమున నుండినటుల గ్రంథములందుఁ బేర్కొనఁబడి యున్నవి. ఇవి ప్రస్తుతము బాలురు చదువు దేశచరిత్ర గ్రంథములందు లేవు. కృతమున సత్యము మెండుగ నుండె ననియు, త్రేతాయుగమున నసత్యము కొద్దిగ తలచూపెననియు, ద్వాపరమున సత్యాసత్యములు మిశ్రమై యుండెననియు మన గ్రంథములు నుడువుచున్నవి. మన ఋషులు రాజోవు కలి యుగము పాపభూయిష్టమైనదనియు, కలిజనులు పాపముల నాచరించుటయందు ప్రీతికలిగి యుందురనియు, వారి నుద్ధరించుట తమ కర్తవ్యమనియు, నెంచి మన నిమిత్తము శ్రుతి స్మృతి పురాణేతిహాసముల రహస్యములను మనకు అవగత మగునటుల గ్రంథములను రచియించి మన కొసంగిరి. కృత త్రేతాదియుగముల గుఱించియు, అప్పటి సత్యాసత్యముల గుఱించియు మన మే మెఱుంగుదు మని యిక్కాలమందలి

విద్యాధికులు కొందఱు నుడువుచుందురు. అయినను ఇందుల కొక చిన్న ఉదాహరణము కలదు. చీకటిలో నున్నవారు వెలుగునుగూర్చి వినియుండుటచేతనే దానికై ప్రతీక్షించు టయు సంభవ మగుచున్నది. అట్లుకాక, సదా చీకటిగానే యుండియుండిన వెలుతురును గుఱించి తలపెట్టువాడే లేక యుండును గదా! కావున, మనము వెలుతురొకటి కలదను సంశయమును సామాన్యమగు తెలివితేటలచేతనే యంగీకరింప వచ్చును. మన ఆచార్యులవారి కాలమున నున్నయన్ని మతము లిప్పుడు లేవు. ఇప్పుడు ఏ డెనిమిది మాత్రమే కలవు. వాని యందును వైదిక సంప్రదాయ సిద్ధములైనవి ద్వైతవిశిష్టా ద్వైతాద్వైతవల్ల భాదిమతములే. ఇవి గాక ఆర్య, బ్రహ్మ సమాజాది మతములు కొన్ని గలవు. అద్వైతమతమునుండియే యన్నియు కలిగినవి. మన అద్వైతమతమున విభూతి పెట్టుకొనువారును, నామము ధరించువారును కుంకుమము పూసికొనువారును, అంగారమును ధరించువారును, కలరు. ఊర్ధ్వపుండ్రమును ధరించి భాగవత సంప్రదాయమును అవలంబించిన శ్రీ త్యాగరాజ స్వామ్యాదులును మనవారే. ఏ మతము సందేహము సరియే ఉన్న సుగుణములను గ్రహించి దుర్గుణములను పాఠద్రోలునదియే అద్వైతమతముయొక్క పరమార్థము. 'రండు మీరలు మా మతములో చేరుడు.' అని అద్వైతమతము అన్యులను బలవంతపఱుపదు. మీఁదు మిక్కిలి మనుష్యుడు తొలుదొలుత నన్నిటిని సమముగ భావించువాడుగనే యున్నాడు. కావుననే, యీ మతము

లోకమున మనుజునకు స్వతసిద్ధముగ పట్టుపడఁగలదు. ఈ మతవ్యాప్తికై అన్యమతస్థులవలె కృషిచేయ నవసరము కలుగదు. ఏలయునఁగా నన్నిటికి మన మతమే మూలకారణము. ఒక వేళ అన్యమతము నవలంబించినవాఁడును తుట్టతుదకు అద్వైతమతమునందియే పరమార్థము నందుచున్నాఁడు. ఇందులకు తత్కాలానుగుణముగ నొక్క చిన్న ఉదాహరణము చెప్పవచ్చును. ఏమనఁగా? ఒక్క డురైలు దిగునప్పుడు జట్కా బండ్లవాడు పలువు రరుదెంచి 'మా బండిలో నెక్కుఁడు, రండు పోవుదము.' అని మూఁటలు లాగికొందురు, ప్రతివాడును వానిబండిని, గుట్టమును, ఆత్మశక్తిని, స్లాఘించికొనును. కాని, రైలు దిగినవాఁడు మాత్ర మెండఱతో మాట్లాడినను తుదకు తొలుత మాట్లాడిన బండివానితోడనే కలిసికొని వెళ్లును గదా! అట్లే మధ్యలో నెన్ని త్రోవలను ద్రొక్కినను చివరకు మానవుఁడు అద్వైతమునే యవలంబించి కృతార్థుఁడగు చున్నాఁడు.

ఒక్కొక్క యుగమునందును లోకోపకారార్థ మొక్కొక్క మహాసీయుఁ డవతరించుచుండును. గౌరాంగుఁడు మున్నగువా రట్లవతరించినవారే. తటాకము త్రవ్వించుట, గ్రంథముల వ్రాయుట, సత్రముల గట్టించుట, నూతుల వ్రేల్చించుట మున్నగున వన్నియు లోకోపకారములనియే చెప్పఁబడుచున్నవి. అట్లే మతము సుద్ధరించుటయు లోకోపకారమనఁబడుచున్నది. రాజకీయములందు దిగి పనిచేయుటయు, పరపతి సంఘసభ్యులై కృషి చేయుటయు, పురపాలక

సుఖసభ్యులై పౌరుల సేవించుటయు మున్నగునవిగూడ
 లోకోపకారము లనియే వ్యవహరింపఁ బడుచున్నవి. ఇట్టి
 లోకోపకారార్థమే మన ఆచార్యులవారు అవతరించి పిచ్చి
 మతముల నన్నిటిని పాఱదోలి పణ్ణతములను స్థాపించిరి.
 తమ యభిమతమును స్థిరముగ నిలుపఁదలఁచి కైలాసము
 నుండి పంచలింగములందెచ్చి యైదు స్థలములం దాలింగము
 లను ప్రతిష్ఠించి, పూజాది కైంకర్యములకు నిజశిష్యులను
 అందఁడు నెలకొల్పి కైలాసమునకుఁ జనిరి. వారిచూడ్జను
 మాదృశులు సంపూర్ణముగ నెఱవేర్పఁ జాలని వారయ్యును,
 యథామతిని వారి గభీరాశయములను పరమకారుణికతను,
 మీ యందఱకు తేటతెల్లము సేయవలసినది అస్మదాదుల
 విధియని తలంచు చుందుము. ఒక గ్రామమున నొక ఆలయ
 మున్నచో నది యా యూరివారికిని పరిసరవాసులకును
 మాత్రమే ప్రయోజనకారి కాఁగలదు. కాని మతములం
 దుండు దేవాయతనమును పురస్కరించుకొని యతులు
 దేశాటనము సలుపుచుందురు. ఈ దేశాటనమున నొక్క
 గ్రామమునందలి వారేకాక, పలువురు భక్తులు పరమేశ్వ
 రానుగ్రహమును బొందుట కవకాశము కలుగుచున్నది.
 ఇక్కారణముననే యతులును, ఊచినచోట కాలినుంచక
 తిరుగుచుందురు. * యతులు జగత్కుటుంబులు. తమంతకు
 తాము కృతార్థులై వాహరకుండ లేరు. లోకము ననుగ్ర
 హించు చుండుటయే వారిముఖ్యాశయము. క్షణక్షణమును
 వారు విశ్వారాధనము చేయుచున్నారు. మన యాచార్యుల

వారి దివ్య సంకీర్తనము మన కెల్లరకు సౌఖ్యప్రదము. పరమ శ్రద్ధాభులరై మీరలెల్లరు చాలవ్యయ ప్రయాసములకులోనై యింతదనుక నిట కాచియుండినందున మీమూలమున నేనును సత్ప్రసంగమున కాలమును వ్యయము చేయగల్గితిని.

679619. —
—: పుణ్య పాపములు :—

మూడవనాటి యుపన్యాసమున శ్రీవారు పుణ్య పాపములను గుఱించి యుపన్యసించిరి.

“లోకమున పుణ్యము, పాపము, అని రెండు విషయములు కలవు. ఆత్మహితమును, లోకహితమును, అయినది పుణ్యము. తద్విపరీతమైనది పాపము. ఇతర యుగములందు కంటె కలియందు పాప మధికముగనున్నది. ప్రతిమనుష్యుడును ఈయుగమున పుణ్యమునే చేయజలచును గాని, మానవుడెల్లు చేయుటలేదు. సదాలోకమును వచ్చుచుటకే ప్రయత్నించుచున్నాడు. మానవుని మనస్సు క్రోధివంటిది. మానవుడు తెలిసినవాడయ్యును మనమునకు లోనై పాపకార్యములందు పరిభ్రమించుచుండును. మన ఆచార్యులవారనేక గ్రంథముల లోకోపకారార్థము రచించి యుండిరి. వానియందు ప్రశ్నోత్తరతత్వమాల యను గ్రంథ మొక్కటి కలదు. అందులో నొక్కప్రశ్నకలదు. ఏదియనగా? ‘కింశల్యమ్?’ అని. దీనికి ఉత్తరమేమనగా రహస్యకృతపాపమని కలదు. మొదట మనము శల్య మనుపదమున కర్థము తెలిసికొనవలసి యున్నది. శల్యమనగా? బాణము. ఇది అంకు.

శము చివరవలె నుండును. ఇది శరీరమున ప్రవేశించినచో కండలను దీసికొనియే వెలుపలికి రావలసి యుండును. అట్లే మనము రహస్యముగాఁజేయు పాపమే మన మనమున నాటి సదా మనలను పీడించుచుండును. ఆ శల్యము మనస్సున గ్రుచ్చికొనకుండునటుల మనము ప్రవర్తించుచుండుటకే పుణ్యమని పేరు. బాల్యమున నుండియే మన దేశమునందును, మన జాతియందును, తల్లి దండ్రులును, ఆచార్యుఁడును, పుణ్య కార్యములను మనకు ప్రదర్శించుచున్నారు. 'ఓం, నమశ్శివాయ, ఓం నమోనారాయణాయ' అనియే మనము అక్షరాభ్యాసకాలమున గ్రహించుచున్నాము. మన ఖండము నందు కవికులగురుండని ప్రసిద్ధికెక్కిన కాళిదాసుఁడును ప్రథమమున బాల హితార్థియై వాగర్థప్రతిపత్తి కొఱకు రఘువంశ మను కావ్యమును రచించెను. కావున, పెద్ద లెల్లరు బాలుర హితమునే చేయుచుండుట ముఖ్యవిషయము. మనకు పుణ్యపాపముల తారతమ్యము తెలియక కొన్ని వేళ లందు సంశయము కలుగుచుండును. వానిని మనము ప్రమాణ వచనములచేత నిర్ణయించికొని భారమంతయు శాస్త్రములందును, వేదములందును ఉంచి, మనము పనులను చేయుచుండవలెను. అట్లయిన శల్యము మన హృదయమున ప్రవేశింపక మఱిపోవును. వేద శాస్త్రములందలి ప్రమాణబుద్ధి లేనినాఁడు మనము పాపమును చేయవారమే యగుదుము. మీకెల్లరకును ఈమాటలు అంగీకార్యములుగఁ దోచినపుడు ఈవిషయములను ఆచరింపఁ గోరెదను.

—: చిన్మద్ర యన నేమి?:—

నాలవచాటి యుపన్యాసమున ఆచార్యులవా రిట్లు సెలవిచ్చిరి.

‘మనము దేవాలయమునకు వెళ్లినపుడు శివాలయ మగుచో నచట గర్భగృహమునకు దక్షిణభాగమున దక్షిణాభిముఖుడై మఱిచెట్టుక్రింద నలుగురు శిష్యులతో శ్రీ దక్షిణామూర్తి యను పేర నొక్క ప్రతిమను చూడఁగలము, ఆ దక్షిణామూర్తి అంగుష్ఠమును, తర్జనియును చేర్చిపట్టుకొని తమ పార్శ్వగతులగు శిష్యులకు చూపుచుండును. దీనికి చిన్మద్ర యని పేరు. ముద్రయనఁగా గుఱుతు. చిత్తు అనఁగా జ్ఞానము. నాట్య శాస్త్రములందు అభినయముచే మనోభిప్రాయములను దెల్పుట ప్రసిద్ధము. అట్లే శ్రీ దక్షిణామూర్తి స్వామియు తమ చిన్మద్రచే శిష్యుల హృత్తాపమును బోఁగొట్టుచున్నారని ఇందలి యభిప్రాయము. ఇంతేకాక, ఈశ్వరుని గుఱించి మన మెట్టి సమయమం దయినను చెప్పవలసి నపుడు తర్జనితో ఆకసమువంక చూపువాడుక కలదు. తన్నుతాను చూపునపుడు అంగుష్ఠముతో చూపుట ఆచారమగును. ఇచట అంగుష్ఠముతో చూపుట జీవాత్మయనియు, తర్జనితో చూపుట బ్రహ్మమనియు, ఈ రెంటియొక్క కలయిక ఆ బ్రహ్మమే జీవాత్మయై యిక్కడ వసియించు చున్నాడనియు మనమీ ముద్రచేత తెలిసికొన వలయును. ఈ సందర్భము ననే భిక్కు రిట్లుచెప్పిరి. “చిత్రంవట తగోర్మూలే వృద్ధా

శిష్యా గురుర్యువా, గురోస్తుమానం వ్యాఖ్యానంశిష్యాస్తు
చ్ఛిన్నసంశయాః” అని నుడివిరి.

మన ఆచార్యుల వారును, సురేశ్వర, పద్మపాద,
హస్తామలక, తోటకాచార్యులను శిష్యచతుష్టయ మధ్యమున
ఆసీనులై యున్నట్లు చిత్రకారులు వ్రాయుచుందురు. అట్టి
చిత్రముల నిపుడు మీరలు రవివర్మ చిత్రించిన పటములందు
సయితము చూచుచున్నారు.

—: ఆచార్య పరంపర :—

‘నారాయణం పద్మభువం వసిష్ఠం శక్తించ తత్పుత్ర
పరాశరంచ, వ్యాసం శుకం గౌడపాదం మహాంతం గోవింద
యోగీంద్ర మథాస్య శిష్యం, శ్రీ శంకరాచార్య మథాస్య
పద్మ, పాదంచ హస్తామలకంచ శిష్యం, తంత్రోటకం
వార్తీక కారమన్యా నస్మద్గురూన్ సంతత మానతోస్మి’
అని మనకు ఆచార్యపరంపరా స్తోత్రము కలదు. ఈ శ్లోక
మున శ్రీమన్నారాయణాది శుకపర్యంతము పుత్ర పరంపర
గను, తర్వాత గౌడపాదులు మొదలుగ నప్పటివఱకు శిష్య
పరంపరగను నీ వీరము సధిష్ఠించినటుల మనము తెలిసికొను
చున్నాము. వేదము ‘మాతృదేవోభవ, పితృదేవోభవ
ఆచార్యదేవోభవ’ అని నుడువుచున్నది. కావున, మనకు
తల్లిదండ్రులకు తర్వాత ఆచార్యుడే పూజనీయుడై యున్నా
డు. వింధ్యకు ఆవలనుండు దేశములలోని వారికి గౌడులని
పేరు. లేదా, సర్మదానదికి ఉత్తరదిక్కున నుండు వారనియు

చెప్పవచ్చును. సర్వదకు దక్షిణమున నుండు వారికి ద్రావిడులని పేరు. అనగా ఘూర్జర ద్రావిడ కర్ణాట కేరళాంధ్రులు. ఒరిస్సాకు ఉత్కళ మని పేరు. వీనికి చేరినవే మిథిల, జనక పూర్, దర్భాంగ మున్నగునవి. ఇవన్నియు జనకచక్రవర్తి గారి రాష్ట్రమునకు లోబడినవి. రాముడు ధనుర్భంగము చేసినచోటికే దర్భాంగ యని చెప్పుచున్నారు. ఇది యిటుండనిచ్చి ప్రస్తుతమునకు వత్తము. మన ఆచార్యుల వారు పంచగౌడులకు చేరినవారు. కాన, వారికి గౌడపాదులను పేరు వచ్చినది. గౌడపాదులవారి శిష్యులు గోవింద యోగీంద్రులు. వారి శిష్యులే మన శంకర భగవత్పాదులు. కావుననే మన ఆచార్యులవారు భజగోవింద శ్లోకముల రచించుకాలమున తమ గురుపరముగను, శ్రీమన్నారాయణ పరముగను, అర్థమగునటుల ‘గోవిందంభజ మూఢమతే’ అనిచెప్పి మకుటమును కుదిర్చిరి. మన మెల్లరము సకల కార్యారంభమునందు మన ఆచార్యుల పరంపరను ధ్యానింపవలయును. అట్లగుచో మనకు సకల కార్యములందును జయము కలుగును.

—: ద్వైతము :—

ఇంతకుమున్ను శ్రీదక్షిణామూర్తి స్వామివారు ధరియించిన చిన్మూద్రనుగూర్చి యింపుక ముచ్చటించి యుంటిమి. జీవబ్రహ్మైక్య రహస్యమే చిన్మూద్రాస్వరూపమని నిన్నటిదినమున మనము తెలిసికొనియున్నాము. వెండియు, మాధ్వమత

సాపకులగు శ్రీమద్వాచార్యులవారు రెండుప్రేళ్లచే నొక్క
ముద్రను జూపునటుల మనము చిత్రపటములందుఁ జూచు
చున్నాము. వానియర్థము రెండుకలవని చెప్పటం. పోనిండు.
జ్ఞానముద్రవలె నారెండుప్రేళ్లు కలిసికొని ఎన్నటికైన అద్వై
తీయము కాఁగలదా? యని మనము యోజింతుమేని అది
యెన్నటికిని అసంభవమేయగును. తర్జని అంగుష్ఠముతో కలిసి
నంత సుకరముగ నది కలియఁగలదా? యని తలంతుమేని
అట్లును తలంపవీలులేదు. ఏలయనఁగా? రెండుచేతులలోని
రెండురెండుప్రేళ్లును వేర్వేరుగ నుండవలసినవేకాని, యొక్క
టిగా కలియఁగలిగినంత అవకాశము లేదు. కనుక ఆమత
మున నెప్పుడును రెండనుభేదము తుదముట్ట నశియింపదనియే
మనము తెలిసికొనవలయును. ఇదియునుగాక, మనమొక్క
చిన్నియుక్తినుండి యీ విషయమును గ్రహింపఁగలము.
ఒక్కటి యను సంఖ్య లేనపుడు రెండు అను సంఖ్య పుట్టుట
కవకాశములేదు. అట్లే మనము ఒక అద్వైతమునందే అనేక
ములను జూచుచున్నాము. వెండియు, ననేకములగు భేద
ములు ఒక్కయద్వైతమున నిమిడియున్నవి. ఇంతేకాక, యిప్పుడు
ఎఱుపురంగును గూర్చి యొకఁడు చెప్పనపుడు దానికి ముందు
తెలుపు, పసుపు, మున్నగు రంగులు కొన్ని యుండవలసి
యున్నవి. లేదేని దీనికి ఎరువు అని పేరువచ్చుట కవకాశము
లేదు. ఇత్యాది నిదర్శనములనుబట్టి మన యద్వైతము సనా
తనమైనదని మనము దృఢముగ నమ్మవచ్చును. ఈశ్వరుఁడు
నేనే యనుట అహంభావముకదా? యని కొందఱు ఆక్షేపిం

చుటయును మనము ఒకప్పుడు వినుచుందుము. నిజమే. వారి యుక్తియును ఒప్పుకొనఁదగినదే కాని, దానికి సమాధానమే మనఁగా? ఒక్క త్రాఁటినిఁజూచి మనము సర్వమని భ్రమియించువఱకు మన మనస్సున భయము, అభిమానము దుఃఖము, అన్నియు కలుగుచున్నవి. ఆత్రాఁటియందు సర్వభ్రాంతి లేనపుడు దానిని మనము లక్ష్యముసేయము. 'అహం' అని తలఁచునంతవఱకు మనకు దుఃఖము, భయము, మున్నగు కష్టములు కలుగుచునే యుండును. సర్వము ఈశ్వరమయమనియు, ఆ ఈశ్వరునియందే నేనును వసియించుచున్నాననియు, తలంపు కలుగునపుడు అహంభావము లేదు. నఖిశిఖ పర్యంతముగల యీదేహమునే మనము 'నేను, నేను' అని చెప్పుచున్నాము. ఈ కాలిగోటిని తీసి ఆవల వేసినపుడును, ఈ తల యందలి వెండ్రుకను దీసి ఆవల వేసినపుడును, వానిని 'ఇది నాగోరు, ఇది నావెండ్రుక' అని చెప్పుటకు మన మనస్సు సమ్మతంపదు. ఈ శరీరమునుండి వీడిపడిన మాంసఖండమును గూడ 'ఇది నామాంసము' అని చెప్పుకొనుటకు మనము ఇష్టపడము. ఆమాంసము మనకు అసహ్యముగ నే తోఁచును. అట్లే మనము 'అహం' అను విషయమును సయితము ఈశ్వరునియందే వదలిపెట్టుచున్నాము. అంతటితో 'అహం' అను శబ్దము నశియించిపోవుచున్నది. ఇంక 'అహం' అను శబ్దమే నశియించినపుడు భావము అనునది కలుగుట కెక్కడ అవకాశము కలదు? దీనికే అద్వైతమని పేరు. ఈశ్వరుఁడు ఒక్కఁడే. అతడనేక రూపములం దొక్కఁడై యున్నాఁడు. అతఁడు తప్ప

ప్రపంచమున రెండవ పదార్థము లేదు. కావున బుద్ధిని మనము ఈశ్వరునియందు పొసఁగునట్లు చేసికొనవలయును. 'నేను, తాను' అను సంతపటకు మనము కడతేఱఁజాలము. ఒక్కటే అనునపుడే మనము కృతార్థులమగుదుము. మనస్సు అనునది కోఁతివంటిది. కోఁతికి పట్టుదల అధికము. దానిచేత నొక్క వస్తువు దొరకినపుడు అది దానిని గట్టిగ పట్టుకొనును. నీవు ఆ వస్తువును విడువమన్నను విడువదు. దానికి నీవు మఱొక వస్తువు నందియిచ్చినపుడే అది మున్ను చేతనుంచికొన్న వస్తువును వదలును. అట్లే మనము మనస్స నెడి కోఁతికి పరమాత్మధ్యానమును చవిఁజూపి నట్లయిన, అది విషయవాంఛల యందు రోసి ఆ పరమాత్మ ధ్యానమునే గట్టిగపట్టుకొనును. దానికి ఈవిషయము పట్టుబడువఱకే మానవుఁడు మిక్కిలి కష్టపడవలసి యుండును. ఆవల నది వదలిపెట్టు మనినను వదలునదికాదు.

—: మానవుఁ డెట్లు ముక్తుఁడగును? :—

మానవుఁడు తన సకలస్వమును భగవదర్పణము చేయవలయును. అప్పటికేకాని, ముక్తుఁ డనిపించికొనఁడు. మన పూర్వికులు తమ సకలస్వమును భగవదర్పణము చేసిరి. ఇందుచేతనే వారి భగవద్భక్తి తేటతెల్ల మగుచున్నది. మన దేశమునందు జాతులును, మతములును వేర్వేర్వైనను మన యెల్లర మనస్సునూత్రము ఒక్కటిగనే యున్నది. ఇతర దేశీ

యులకు జాతి మతములందును ఆహారవ్యవహారములందును భేదములు లేకపోయినను మనస్సులు మాత్రము పరస్పర భేదమును బొందియున్నవి. జర్మనీవారిని జూచిన ఇంగ్లీషు వారు సహింపరు. ఇంగ్లీషువారిని జూచిన అమెరికావారు సహింప రని మనము నానావిధములుగ వారి మనోభేదముల నెఱుంగుచున్నాము. మన హైందవులందు జాతి మత భేదమున్నను, ఆహారవ్యవహారములందు తెరలు గట్టుకొన్నను, మనస్సుమాత్రము ఒక్కతీటుననే యున్నది. బ్రహ్మక్షత్రియాదుల యాచారములను మనవారు గర్హింపరు. అవి వారివారి సంప్రదాయము లనుబుద్ధితో అందఱు శాంతచిత్తులై యున్నారు. ఈ విషయమునకై ఒకరితోనొకరు కలహించుటలేదు. ఈ పద్ధతి నేటివఱకు మనదేశమున జరుగుచునే యున్నది. ఈపద్ధతులచే మనవారు పరస్పరము అవమానింపఁబడినటులను తలఁచుటలేదు. ఇంక రేపటి విషయమును మన మూహింపలేము. అది ఈశ్వరాయ త్తము. ఈ విషయమిట్లుండ నిండు. ప్రస్తుతమునకు వ త్తము మన దేశమున సకల కళలును, సకల ధనమును, అది యిది యననేల? మనవారు తమ సర్వశక్తులను ఈశ్వరునియం దర్పించుట యాచారమై యున్నది. ఉదాహరణముగ శిల్పమును గ్రహించితిమేని, మన శిల్పులు తమ నైపుణ్యమును దేవాలయనిర్మాణకార్యములందు జూపియున్నారు. కావుననే, విదేశీయులు భారతీయ నాగరకతను తెలియఁగోరి మహాబలిపురము మున్నగుచోటులలోని చిత్రములను ఫోటోలు తీసికొని పోవుచున్నారు. ఈ

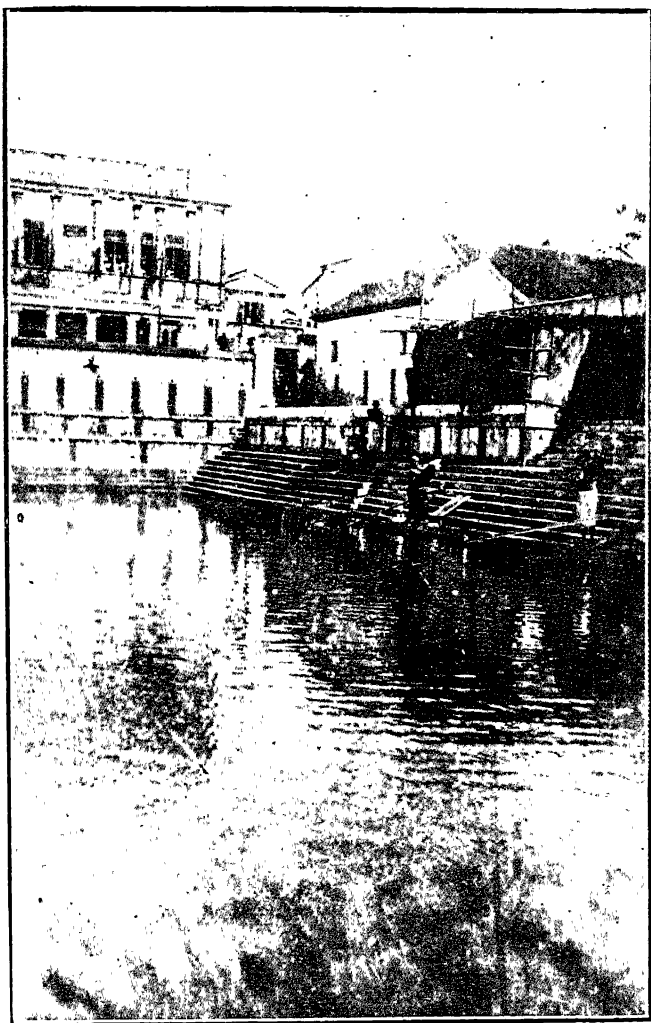
విషయ మిటుండనిచ్చి మనము దీనిచే ముఖ్యముగఁ దెలియఁ దగిన దేమనఁగా? మన దేశములో నెవ్వఁ డెందులో సమర్థుఁడై యుండినను వాఁడా సమర్థతను భగవద్విషయముననే సమర్పించుచుండె ననుట, కావున, మానవుఁడు తన మనస్సును మాత్రమే కాక యితరద్రవ్యములను సముతము యథా శక్తిగ భగవదర్పణము చేయవలయును. మానవుఁడు తన సంపాదనమందు ఆటవవంతు భగవత్కైంకర్యమునందును పరోపకారాది ధర్మములందును వెచ్చింపవలయును. ఈ పద్ధతి మీఁదనే మన పూర్వుకులు పూర్వకాలమున నిన్ని దేవాలయములను/ సత్రములను, తటాకములను, ఇతరసంస్థలను, గల్పింపఁ గలిగిరి. ఇప్పుడు మన మట్టి ధర్మములను చేయనేచేయలేము గదా? తుదకు మరమ్మత్తులు చేసికొని, ఉన్నవానిని కాపాడుకొను యోగ్యతయును మనకు లేనందులకు చింతిల్లవలసి యున్నది. ప్రస్తుతము ఎంతవచ్చినను తినుటకే చాలదని పలువురు మొఱలిడుచుందురు. దేశవిభాగము లేక అంతయు నొక్కటిగ కలసిపోయినందున మనకు ఇట్టి యిక్కట్లు కలిగినది. ఇప్పుడు మనము ఆటవవంతు దానధర్మపరోపకారాదులకు వెచ్చింపలేకపోయినను ప్రతిదిన మొక కాని వంతుననో అర్ధణావంతుననో ఉండినో వేయుచు కొంత మొత్తము చేరిన తర్వాత నొక కూపము త్రవ్వించుటయో, సకల భూతహితముగ నొక్క తటాకమును త్రవ్వించుటయో యంత్రశాలల నిర్మింపించుటయో, మఱెట్టి ధర్మమునైన చేయుటయో మంచిది. ఇదియు ఈశ్వర ప్రీతికరమైన కార్య

మే, 'అర్థాబహిష్కరాః ప్రాణాః' అని మన శాస్త్రములందు కలదు. కాన, అర్థమును త్యాగము చేయునంతవఱకును మనకు ఈశ్వరుడు గొప్పవాడుగ దోచుడు. భగవంతుడు గొప్పవాడుగ దోచినపుడు మనకు అర్థము అల్పముగ నే తోచును. ఇట్టి స్వార్థరహితమగు త్యాగబుద్ధిచేతనే మన వారు గొప్పగొప్ప దేవాలయాది ధర్మకై కంఠములను చేయ గల్గిరి.] అని, యిదివఱకే చెప్పి యున్నాను గదా? కావున మానవుడు స్వార్థపరుడగు నంతకు ముక్తుడు కానేరడు. దీని యర్థమును మనము చక్కగ గుర్తెరింగి సకలమును ఈశ్వరునియం దర్పించి మనము నిమిత్తమాత్రులమై కృతార్థత నందవలసి యున్నది. మిమ్ముల నందఱును నేనీ మాటల చేత నింతదనుక కూర్చుండఁబెట్టి శ్రమపెట్టితిని. తమిళమున శరీరమునకు, 'మెయి' అని పేరు. అయితే శరీరము మెయి కాదు, అనఁగా నిశ్చయము కాదనుట. 'పౌయ్యే, అనఁగా అబద్ధమే. అయినను మనము ఈ పౌయ్యిచేతనే మెయ్యిని సాధింపవలసియున్నది.

—: మనుష్యుడు గుణవంతుడు కావలయు ననుట. :—

మనము సమస్తమును ఈశ్వరార్పణ బుద్ధితో జేయుచు మానవుడు నిమిత్తమాత్రుడుగ నుండవలయునని యీవఱకే తెలిసికొని యున్నాము. అహంభావము సర్వధాత్యజించి దేవతాపూజాదికమును ఒనరింపవలయుననియు నిన్నటి

దినమున తెలిసికొంటిమి. అట్లుకానిచో ఇతరులనుకొనునటులు
 అన్నిపూజలును వ్యర్థములే యగును. బ్రహ్మర్పణ బుద్ధితోఁ
 జేయుకార్యములే నిశ్చయమగు భక్తిని రుజువుచేయఁగలవు.
 సద్గుణములేనిచో భక్తి అలవడదు. గుణమువలననే కార్యము
 ముగియుచున్నది. ఇష్టప్రకారము ఉదాహరింపఁదగిన చిన్ని శ్లోక
 మొందుగలదు. వినుండు. 'యాంతి న్యాయప్రవృత్తస్య
 తిర్యగ్చోఽపి సహాయతాం, అపంథానంతు గచ్ఛంతం సో
 దరోఽపి విముంచతి' అనఁగా న్యాయమార్గ ప్రవర్తకుఁడగు
 గుణవంతునకు తిర్యగ్వంతువులు (పశుపక్ష్యాదులు) సముతము
 సాహాయ్యపడుచున్నవి. అన్యాయమార్గమున నడచువానిని
 సహోదరుఁడు సముతము వదలిపెట్టుచున్నాడని ఆశ్లోకము
 యొక్క భావము. ఈశ్వరుఁడు తెలివి తేటలతో మనుష్యుని
 ఊర్ధ్వముఖునిగా సృజించియున్నాఁడు. అనఁగా పుణ్యపాప
 ముల తారతమ్యముల గ్రహించి మనస్సు ఊర్ధ్వలోకగామి
 త్వమునుసంపాదించఁగలవాఁడని దానిభావము. ఈ తెలివి తేటలు
 తిర్యక్కులకు లేవు. అవి నిడివిగా నున్నవి. మఱియు అవి అడ్డ
 ముగా సంచరించుచున్నవి. వానికి పుణ్యపాపములులేవు. ఒక
 గోవు ఒకనిని కుమ్మె ననుకొందము. దానిచేత గోవునకెట్టి
 పాపమునులేదు. ఏలయనఁగా? దానికి అపకారము చేయ
 వలయునను తలంపులేదు. తారతమ్యజ్ఞానముగల మనుష్యుఁ
 డెట్టి కార్యమును చేయునపుడే తత్ఫలమును పొందుచున్నాఁడు.
 మనుష్యుఁడు ఎంత గుణవంతుఁడగునో అంత లోకాభిమానము
 ను చూపగొనుచున్నాఁడు. అవగుణము కలవాఁడెంత ధనవంతు

శ్రీమదాంగీరస పుష్యశుద్ధ పౌర్ణమీ బుధవారమున శ్రీవారు
 దీక్షా విసర్జనానంతరము శ్రీ ఏకామ్రేశ్వరస్వామి
 పుష్కరణియందు స్నానముచేయుట.

డై నను, ఎంతటి విద్వాంసుడైనను లోకులందు వానికి పలుకు బడి యుండదు. అట్టివారిని దుర్మార్గులని లోకులు నిందింతురు. అంతటితో నూరకుండరు. తగినదండనమును సయితము చేయుదురు. దుర్మార్గుల నభిమానించుట, పాపము. వారిని శిక్షించుటచే పుణ్యము కలుగును. దీని యభిప్రాయమునే మన పెద్దలు ఈ చిన్నశ్లోకముచేత మనకు తెలిపియున్నారు. 'దేశ భాషలలో వ్రాయరాదా? ఏల యిట్టి యభిప్రాయముల నన్నింటిని సంస్కృతములో వ్రాయుట?' అని కొందఱు తలంప తచ్చును. సంస్కృతము సకలదేశములందును తెలియగిన భాష. కావున మనవారు ఆ భాషలోనే ప్రతియంశమును వ్రాసియుంచిరి. పై శ్లోకమునే విస్తరించిచెప్పఁగా ఇరువది నాలుగువేల గ్రంథముగు రామాయణమైనది. మహాగుణవంతుడగు శ్రీరామచంద్రమూర్తికి తిర్యగ్జంతువులగు వానరములు సయితము సాహాయ్యపడినవి. అన్యాయమార్గ ప్రవర్తకుడై దుర్మార్గుడని లోకమున దూఱువడిన రావణుడు తన సోదరుడే యైనను విభీషణుడతని వదలిపెట్టి శ్రీరాముని చరణసరసిజముల నాశ్రయించి ధన్యుడయ్యెను. కావున, మానవున కితర విషయములకంటె గుణమే ప్రధానముగ కావలసి యున్నది. -

—: మతములు-పలుకుబడి :—

మన దేశమున పరస్పరవిరుద్ధములగు మతములు కలవు. వైష్ణవులను, మాధ్వులు నిందింతురు. శైవులు వైష్ణవులను

నిందింతురు. ఇట్లుండినను, ఆయా కాలములం దాయా మతా చార్యులు బయలుదేరి తమ తమ మతములను వ్యాపింపజేయుటకై ప్రచారము సల్పినపుడు లోకు లనేకు లాయామతములను ఆచార్యులను, అభిమానించుచు తన్మతముల స్వీకరించిరి. ఆ యా కార్యముల ముగించుటయందు ఆ యా ఆచార్యుల యొక్క గుణమే వారి పలుకుబడికి ముఖ్యకారణమైనది. పలుకుబడి సదా గుణముపై నాధారపడియున్నదేకాని, మనుష్యు నాశ్రయించి యుండుటలేదు. ఇందువలన మనకు కార్యము గుణసంపత్తివలన పరిసమాప్తి పొందుచున్నదని చరితార్థము తేలుచున్నది. పలుకుబడికి తమిళమున ‘శైల్వాక్కు’ అనిపేరు. అనేకులు సమ్మతించిన విషయము లన్నియు మంచివనియు, సత్యములనియు, ఈశ్వర సమ్మతములనియు, మనవారు మెజారిటీ దృష్టాంతమును గ్రహింతురు. అనేకులు సమ్మతించిన విషయములు కొన్ని సమయములందు సత్యములు కాకపోవచ్చును. ఎట్లనఁగా? త్రాగుడు అనేకజనసమ్మత మగు కృత్యమే యైనను, దానిని మనము సమ్మతింతుమా? కావున మెజారిటీ మీఁదజరుగు కార్యములన్నియు సత్యములని మన మూహించి నిశ్చయింపరాదు. చాల విచారించియే యేపనిగాని చేయవలయును.

—: గుణము-ధనము :—

లక్షల పర్యంతము ధనమును తీసికొనివెళ్లి పాదములపైఁ బోసినను నిరాకరించు పుణ్యాత్ముఁడు లోకమున నొకఁడు

ప్రతికాలమునందును ఉండియే తీరును. అటువంటి మహాసీ-
యుని సాహాయ్యము చేతనే రాజు రాజ్యము చేయవలయును.
పూర్వమున వసిష్ఠ విశ్వామిత్రు లట్టివారే కనుక, రాజులు
వారి యనుమతమున రాజ్యమును నిర్వహించు చుండిరి. వసి-
ష్ఠాదులు నిరీహులగు పరమర్షులు. వారి యాశ్రమమున జరి-
గిన రాజ్యము కనుకనే, మన మిప్పటికిని రామరాజ్యమని
తలంచుచున్నాము. ధనము గుణముతోఁ గూడినపుడే ప్రకా-
శించును. ధనము కలవారందఱును పుణ్యము చేయుట లేదు.
కాని, గుణ మున్నవారందఱును సౌఖ్యము నందుచున్నారు.
అని మనము దృఢముగా నమ్మవచ్చును. గుణమన నేమి ?
సత్యము పలుకుట, మాతాపితరుల నారాధించుట మున్నగు
మంచి నడవడులకే గుణమని పేరు. లోకమున ఒకరిని
ఒకరు గౌరవించునపుడు గుణమును బట్టియే గౌరవించు-
చున్నారు. కాని, వ్యక్తినిబట్టి గౌరవించుట లేదు. మనుష్యు-
డా గౌరవము తనదని అనుకొనుటయు తప్పే. అట్టి సుగుణ
వంతులు పూర్వ మడవులం దాకలముల మేయుచు తపస్సు
చేసికొనుచుండినను రాజులు వారిని వెదకి తెచ్చుకొని వారి
యనుగ్రహమును బొందుచుండిరి.

—: అవతారము. :—

సుగుణము లన్నియు ఆకారమునుదాల్చి లోకమున
పుట్టినపుడు అవతార మనుచున్నారు. ఉదాహరణముగ మనము
శ్రీరామావతారమును గ్రహింపవచ్చును. అవతారపురు

ఘోషుడు ఆయా విషయములందు తన సుగుణములను జూపుచుండును. శ్రీరాముడు పరమసహనబుద్ధితో పడరానిపాట్లు పడియున్నాడు. అట్టి కష్టసమయములందును అతడు శాంతమును గోలుపోయి అధర్మచూర్ణమున చొగలేదు. అతని కష్టమంతయు పితృవాక్య పరిపాలనార్థ మేర్పడినదే. పెద్దలయెడ మనము అడకువ కలిగి యుండవలయును. తండ్రి చెప్పిన కార్యమును విచారింపక పరిపాలనోద్దేశమునే ప్రధానముగ నుంచుకొని వారి ఆజ్ఞను పరిపాలనము చేయవలయును. ఆ యాజ్ఞయందలి పుణ్యపాపముల విచారము మన కనవసరము. మనప్రియము సదాగుణమునందే వర్తిల్లుచుండును. అవగుణమును లోకము సన్మానింపదు. 'రామ ఇవవర్తితవ్యం' అనియే మనకు పురాణములు బోధించుచున్నవి. మనము పురాణములందు ప్రమాణబుద్ధిని వదలిపెట్టరాదు. ధర్మములను శాసించుటకు ధర్మశాస్త్రము లున్నవి. వానినుండి మనము ధర్మములను తెలిసికొనిన చాలదా? ఏల? ఈ పురాణములని కొందఱు అందురు. ధర్మముల నూరక ఉపన్యసించుటకంటె ఆ ధర్మములను ఒక చరిత్రమూలమున మనము తెలిసికొనినపుడు మఱింత బాగుగ మనసున నాటును. ఇదియే పురాణముల తత్త్వము. మనము గుణము సభిమానించువారము. కనుక, ఆగుణమునే మనమును సంపాదించవలయును. ఈ గుణము మనకు లోభవర్జనమునఁగాని కలుగనేరదు. లోభమును వర్జించిన తరుణమున మనకు గలుగు ఆనందమందలి పదునాఱవ యంశమునై నను మనము స్వర్గమం

దును, మనుష్యుడు కోరఁదగిన యితర సకల సుఖములందును పొంద నేరము. కావున, లోభ త్యాగమునకంటె శ్రేయోనిదానమగునది మఱొకటి లేదని మనము చక్కఁగ గ్రహింపవలయును.

—: చరిత్ర గ్రంథములు. :—

మన దేశమున ఇంగ్లీషుభాషను కఱపు బడులలో దేశ చారిత్రగ్రంథములందును పిల్లలకు పాఠము చెప్పదురు. వానియందు మన దేశచరిత్రనుగూర్చి ఉన్నదున్నట్లుగను, నిశ్చయముగను తెలియఁజెప్ప చారిత్రక గ్రంథములు తఱచుగా లేవనియే చెప్పవచ్చును. అందును మన దేశమును గుఱించిన చరిత్రకంటె అన్యదేశముల చరిత్రనే బాలురు ఎక్కువగా చదువవలసిన పద్ధతికలదు. ఆ చరిత్రవలన ఏండ్లతరబడిగ ఆంగ్లేయులందును ఇతర దేశీయులందును గల మార్పులను వేషభాషల వ్యత్యాసములను మనము తెలియఁగలము. అటులే మన దేశచరిత్రలందు ఏండ్లతరబడిగ వేషభాషలందుఁ గల మార్పులు తెలుపఁబడలేదు. కారణ మేమనఁగా? నాటి నుండి నేటివఱకు మనవారు ఒక్క విభూతి, నామము, మున్నగు తిలకములనే ధరించుచున్నారు. ఒక తేవిధమున బట్టలను గట్టుచున్నారు. ఒక తే భాషలను మాట్లాడుచున్నారు. ఇందువలన మన వేషభాషలును, జాతి మతిములును, మధ్యలో ఎన్నివిపల్లవములు కలిగినను నేటివఱకు సంగ్రహింపఁబడుచునే యున్నవి. ఎన్నడును తారుమారులు పొందలేదు. దీని

చేతనే మనధర్మములన్నియు అనాదిగ వచ్చుచున్నవనియు, మారుబాటులతో మనకవశ్యము లేదనియు, అంతేకాక, అందు వలన ప్రత్యేకప్రయోజనమును ఉండబోదనియు, మనము చక్కగ తెలిసికొనవచ్చును. మనమతములకు మన దేశమున నిపుడు గొప్ప విషమపరిస్థితి సమయము తటస్థించియున్నది. ఆ విషయమును మీరెల్ల రెఱుంగుదురు. ఇట్టి విపత్సమయమున మనలను, మన మతధర్మములను, కాపాడుటకై మన మెల్లరము, సనాతనుండును, దయాసముద్రుండును అగు శ్రీ పరమేశ్వరుని ప్రార్థింపవలయును. మన సనాతనధర్మమునకు చేటువాటిల్లు కాలమున 'మనకేమి?' యని మన మూరకుండ రాదు. అట్లు మన మూరకుందుమేని లోకమునకు మిక్కిలి అపకార మొనరించినవారల మగుదుము. వెనుక రానున్న వారిదూషణములకు పాత్రులమగుదుము. ఒక్క విషయమునకు మాత్రము మనము సంతసింపవలసి యున్నది. ఎట్లనగా? సనాతనధర్మము తలక్రిందగుకాలమున మనమును పుట్టియుంటిమను విషయమునకు మాత్రమే. కావున మనమెల్లరమును మనధర్మములను రక్షించుటయందు జాగరూకులమై మెలగవలయునని హెచ్చరించుచున్నాను.

—: ధన సంచయము :—

మానవుడు తన జీవనము నడుపుకొనుటకును, లోకోపకారము చేయుటకును, డబ్బును సంపాదించుచున్నాడు. కాలు

సేతు లుడిగినతర్వాత జీవనము నడుపుటకును ఇప్పటినుం
డియే జాగ్రత్త పడుచున్నాడు. జంతువుల కిట్టికష్టము లేదు.
అవి ఆయా దినమాహారమును వెదకికొనుచున్నవి. రేపటి
విచారము వానికిలేదు. శీతోష్ణములను సహించుటకు ఒడలం.
తయు ఆ యా జంతువిశేషములకు తగినటుల ఉన్ని, ఈకలు
మున్నవాని నీశ్వరుఁ డనుగ్రహించియున్నాడు. కావున, వానికి
కడుపుపని విచారించుకొనుట తప్ప, మఱొక విచారములేదు.
మానవున కెన్నియో విచారములు కలవు. వాని జీవితము
వానితోనే ముగియదు. పుత్రప్రాతాదుల తేమాభ్యుదయము
లను విచారింపవలసినవాఁడై యున్నాడు. కావున, కొన్ని
విషయములందు పశ్చాదులే మనకంటె మేలుగ నున్నవి. ఇంత
టితో పోవుటలేదు. మానవుఁ డెన్ని సంపాదించినను అవి వీని
తోడ వచ్చుటలేదు. దేశము వదలినపిమ్మట మనుష్యుఁ
డెన్నియో కష్టముల ననుభవింపవలసి యున్నాడు. ఆ విష
యమును గుఱించియే శాస్త్రములు మనలను హెచ్చరించు
చుండును. కావున, మానవుఁ డిప్పుడే దానికి తగిన ఉపాయ
మును వెదకికొనవలెను. ఈ తరుణమును వదలి తర్వాత
విచారపడిన ప్రయోజనము కలుగఁబోదు. అస్థిరములగు నీ
శరీర ధనములచేతనే శాశ్వత సౌఖ్యమునకై మార్గము వెదకి
కొనవలయును. దేనిని మనము ధనమని రేయింబవల్లు కావలి
కాయుచు తల్లడిల్లుచున్నామో ఆధనము మనకు పరలోక
మున చెల్లదు. సోమరియగు పిల్లవాఁడు బడికివెళ్లి విద్యాభ్యా
సముచేయక ఎట్లు శ్రేయస్సును చెడఁగొట్టుకొనుచున్నాడో

అట్లే మనమును శాశ్వత సుఖమునకై యిపుడే ప్రయత్నింపక
 తర్వాత చింతిల్లెదము. ప్యారిసువాఁడు జర్మనీకి వెళ్లవలసినపుడు
 వాని నాణెము లాయూరిలో చెల్లుబడి కానేరవు. కనుక
 ముందే జర్మనీ నాణెములను మార్చి యుంచుకొనును. అట్లే
 యీ ధనముచేత మన మీ జన్మముననే పరలోకసాధనమై,
 మనతోడ రాఁదగిన ధనమును సంపాదించికొనవలయును.
 ఆధనమునకే మనశాస్త్రములందు ధర్మమని పేరు. ఈ ధర్మ
 మనెడి ధనముతోడ మన మాలోకమున నెల్ల సుఖములను
 బొందవచ్చును. 'అయ్యా! ధనములేనివాని గతి యే'మని
 మీరు నన్నడుగవచ్చును. అందులకై విచారపడ నవసరము
 లేదు. లోకమున నెల్లరు ధనవంతులుగనే యుండరు. దరి
 ద్రులును ఉందురు. వారు శరీరముచేత ధర్మమనెడి ధనమును
 సంపాదించి కూడఁబెట్టుకొని పరసౌఖ్యము నందవచ్చును. శరీ
 రమును ఆత్మయందు వినియోగించి ధనవంతులకంటె నెక్కు
 డుగ ధర్మమును సంపాదింప వచ్చును. మన స్మృతులలో
 మనుస్మృతి యనునది చాల గొప్పగ్రంథము. దాని నీ కాల
 మున పలువురు ద్వేషించి అగ్నిదగ్ధము చేయుటచేతనే దాని
 మహిమము మనకు మఱిత వెల్లడియగుచున్నది. అటువది
 మువ్వరు నాయనారులలో చేరినవా రొకరు మనుస్మృతిప్రకా
 రము రాజ్యముచేసి కైవల్యమునందిరి. కావుననే వారికి
 'మనుసీతినాయనార్' అను పేరు కలిగినది. గోవు మనకు
 చాల పవిత్రమగు జంతువు. ఒక కబళము గ్రాసమునైనను
 శరీరకష్టముచేత సంపాదించి ప్రతిదినము మన మా గోసేవ

చేయవలయును. లేదా? ప్రతిదినము దేవాలయమునకు వెళ్లి స్వామికైంకర్యము నెద్దియైన చేయుట. దేవాలయమున అపరిశుద్ధ పదార్థములను లేకుండచేయుట. మున్నగు కార్యములందు మన శరీరమును వినియోగింపవలయును. దరిమ్రుని కిట్టి సేవయే పరనుపవిత్రమైనది. ఈ సందర్భమున మనువు సయిత మిట్లు వక్కాణించియున్నాడు. చూడుడు. 'ధనవంత మదాతారం దరిద్ర మతపస్వినం, కంఠమధ్యే శిలాం బధ్వా సింధుమధ్యే వినిక్షి పేత్.' ఇందువలన మనువుయొక్క ఆశయమును చక్కఁగ తెలియఁగల్గు చున్నాము. కావున మనము 'యచ్చ కామసుఖిలోకే యచ్చదీప్యం మహత్సుఖం తృష్ణాక్షయ సుఖస్యైతే నార్హతష్టోడశీం కలాం' అన్నట్లు లోభమును వదిలి గోసంరక్షణాది కార్యములచేత మన ధనమును, శరీరమును, సార్థకముచేసి కొనవలయును. లోకోపకారకమయిన కార్యము ఒక్కటియైనను మన మీ జీవితమున సాధింపవలయును. అట్లు కాక, క్రిమికీటాదులవలె నిరర్థకముగ పుట్టి చచ్చుటవలన లాభములేదు. ధర్మ సంపాదనమున కింతకంటె అనువగు జన్మ మనకిక లభించునని తలంపగాదు. మీర లెల్లరు ఇట్టి ధర్మమును జరిపి పరమేశ్వరానుగ్రహమును బొందుదురని యాశించుచున్నాను.

—: షణ్మాతములు :—

శ్రీమదాది శంకర భగవత్పాదులు భరతఖండము నంతయు ప్రదక్షిణముచేసి బదరీనారాయణము నుండి

కాంచీ మండలమునకు దయచేసిరి. వా రచటనే షణ్మాతము లను స్థాపించినటుల మనము తెలిసికొనుచున్నాము. శైవము వైష్ణవము, శాక్తము, సౌరము, గాణాపత్యము, కాపాలికము లను ఆఱింటికే షణ్మాతము లనిపేరు. శక్తి సంబంధమగునది శాక్తము. సూర్య సంబంధమయినది సౌరము. గణపతి సంబంధమయినది గాణాపత్యము. కపాలి సంబంధమైనది కాపాలికము. ఇన్నిటియందును పరమార్థరూపమయినది అద్వైతము. తొలుఁదొలుత మనము శైవాద్వైతమును గుఱించి ముచ్చటించుము గాక !

—: శైవాద్వైతము :—

పశువు, పతి. పాశము, అని శైవాద్వైతమున మూఁడు విషయము లున్నవి. పశువులకాపరి తనపశువులు విచ్చల విడిగా సంచరించినచో వానిమూలమున లోకమునకును, లోకమువలన తనకును కష్టనష్టములుకలుగునని యెంచి పలువులచే కట్టి యుంచుచున్నాఁడు. అట్లే ఈశ్వరుని దృష్టియందు మనమెల్ల రము పశువులము. అనఁగా, శివజ్ఞానము లేనివారము ఆయన మనకుపతి. అనగా అధికారి. పాశమే ఆశ. అనఁగా ఆశయ నెడి పాశమునకు మనము కట్టుబడి యున్నాము. ఈ తత్త్వము శివాగమములందు విస్తారముగ కలదీ. ఇవి మన నేదములందు అక్కడక్కడ పొత్తుగా నున్నవి. పశువుల

నెందులకు యజమానుడు కట్టియుంచునదియు, ఇదివఱకే చెప్పి
తిమి. మనుష్యులను మనము సాధారణముగ ఎపుడు కట్టి
యుంతుము? అనఁగా బాల్యమునందును, పిచ్చిపట్టినపుడును.
ఏల? అదియును వారి క్షేమమునకే. అట్లే పరిమేశ్వరుండును
పశువులమగు మనలను కట్టియుంచి యున్నాడు. కట్టిపెట్టుట
యననేమి? ఆశకు మనము బద్ధులై యుండుటయే. లోక
మున ఒక్కని ఆశకే మూడు లోకములును చాలవు. అంద
ఱును ఇట్లే ఆశపడుచుండిన ఈశ్వరుడు వేఱు లోకములను
సృజియింపవలసి యుండును. ఒక్క విషయమును లోభగుణ
ముచే మనము సదా చింతించుచుందుమేని, తుదకది విపరీతము
గానే ముగియును. కావున అధికాశను వదలుటయే మంచిది.
ఆ ఆశయే పాశమనబడును. పాశమననేమి? న్యాయము
కానిదియు, అవశ్యము కానిదియు, మనము నివృత్తి చేయుటకు
వీలులేనిదియు, అగునది యేదియో అదియే పాశము. అయితే
ఆ పతి యీ పశువుల నెప్పుడు విడుచుచున్నాడని మన కొక
సంశయ ముదయించును. కొన్నిటిని జన్మ పర్యంతము విడు
చుటలేదు. కొన్నిటిని కొన్ని దినములకే విడిచిపెట్టుచున్నాడు,
అది యిది యననేల? పశువు ఎప్పుడు పతి నెఱుఁగునో అప్పుడే
పాశమును విడుచున్నది. దీనికే మోక్షమనిపేరు. ఆశబద్ధము
నకు విడివడుటయని యర్థము. ఆ కట్టువలననే మన యిష్టము
లన్నియు సిద్ధింపక పోవుచున్నవి. 'వయంతు పశవోఽన్యైకం
ఈశ్వరః' అనియు 'జ్ఞానీతు ఆత్మైవ మే మతః' అనియు యిం
దులకు ప్రమాణవాక్యములు. ఆశ లేకపోవుటయే శివసాయజ్య

మనంబడును. దీనినే పశువును పక్షితో కలుపుటయని శైవ సిద్ధాంతమందు చెప్పచున్నారు. పాశము లేనివాడు పతియగుచున్నాడు. శివాగమములు ఇరువదియెనిమిది విధములనియు, ఆయాగమములు చర్య, క్రియ, యోగం, జ్ఞానం, అని మఱల నాలుగు విధములుగ నున్నవనియు, శ్రీకంఠ శివాచార్యులవారి భాష్యగ్రంథములు చెప్పచున్నవి. చిత్తు, అచిత్తు, ఈశ్వరుడు, అని వైష్ణవ విశిష్టాద్వైతము. పేరులు వేరువేరుగ నున్న వే కాని విషయములు రెంటియందును ఒక్కటియే. రెండును వేరు వేరైనపుడు శైవవిశిష్టాద్వైతము, వైష్ణవ విశిష్టాద్వైతము, అని చెప్పబడుచున్నవి. రెండును ఒక్కటి అయినపుడు అద్వైత మనబడుచున్నది. ఇట్లే పణ్డితములందలి యద్వైతమును మనము తెలియవలసి యున్నది.

—: ద్వైతా ద్వైతము :—

ఒక్క దీపముపై వేయికంతలు గల కుండను మూసి నపుడు పెద్ద రంధ్రమునుండి వెలుతురు అధికముగ తెలియును. అట్లే విశేషజ్ఞులగువారు లోకమున పెద్దలనబడుచున్నారు. చిన్న రంధ్రములనుండి వెలుతురు కొద్దిగా తెలియును. అట్లే కొద్దిగా తెలిసినవారిని సామాన్యులనుచున్నాము. ఆ కుండను భేదించి ఆదీపప్రకాశము నెవ్వరు సంపూర్ణముగ చూడగల్గుచున్నారో వారే మహాత్ములనిపేర్కొనబడుచున్నారు. ఈ దేహము తాననియు, తనకంటె ఈశ్వరుడు పరుండనియు ద్వైతితలంచుచున్నాడు. ద్వైతిదేహబుద్ధితో నేను నీకు దాసుడ ననుమ. జీవబుద్ధితో నీయంశమని

విశిష్టాద్వైతి చెప్పను. అద్వైతి ఆత్మబుద్ధితో నీవే నేననును. ఉపాసనాకాండమందు హరిహరాద్వైతమును జ్ఞానకాండము నందు జీవబ్రహ్మ ద్వైతమును, చెప్పబడి యున్నవి.

—: పంచదీక్షలు :—

[ఈ భరతఖండమున విష్ణ్వలయముల కంటె శివాలయ ములే అధికముగ నున్నవి. నూటయెనిమిది దివ్యతిరుపతులని యు, వేయిన్నీయెనిమిది శివాలయములనియు ఒక్క గ్రంథమున పేర్కొనబడియున్నది. యోజించి చూడఁగా శైవమే అన్ని మతముల కాధార మగుచున్నది. కొండఱువిభూతిధారణమును, దూష్యముగ భావించినను విభూతిని ధరించుచునే యున్నారు. ఎట్లనఁగా? హవ్యకవ్యములందు హోమముచేసిన పిదప రక్షాధారణమని విభూతిని పెట్టుకొను ఆచారము కలదు. మంత్రములు పురాణోక్తములు, వేదోక్తములు అని భేదముకలవిగ నున్న వే కాని, సకల మతముల వారును, సకల జాతులవారును, విభూతిని చుదుట పెట్టుకొనవలసియే యున్నారు. భస్మమును ముఖమున నుంచికొనుట కంతమున గురుదత్తమగు రుద్రాక్షను ధరించి కొనుట, నాలుకచే పంచాక్షర మంత్రమును జపించుట, బిల్వముతో దేవుని పూజించుట, బాణలింగమును అర్చించుట, వీనికే పంచదీక్ష లని శైవసిద్ధాంతమున చెప్పబడి యున్నది.]

—: బాణము-బిల్వము :—

సర్వదానదీమధ్యమున ఓంకారకుండ మని యొక కుండము కలదు. ఆ కుండమునఁ బుట్టినకాలకే బాణలింగము

అనిపేరు. లింగముయొక్క మాహాత్మ్యము మున్నుండు చెప్పఁబడును. శ్రీ సూక్తమున బిల్వము లక్ష్మీపరముగ పేర్కొనఁబడియున్నది. బిల్వఫలమునకు శ్రీ ఫలమనియు పేరుకలదు. 'బిల్వనిలయామై నమః' అని లక్ష్మీసహస్రనామస్తవమున నొక్కనామము కలదు. ప్రదోషసమయమగుటవలన నేడు కేవలము శైవాద్వైతమును గుఱించి మనము విచారించితిమి. ప్రతి ప్రదోషసమయమందైనను మీర లందఱు శివాలయమునకు వెళ్లి పరమశివుని సేవించి ధన్యులగుదురుగాక! యని యాశించుచున్నాను. >

—: కార్య కారణములు :—

సాధారణముగ లోకమున నొక వస్తువును గుఱించి విచారించుచో దాని పూర్వోత్తరములను మనకు తెలుపువారు లేరు. ఒక్క పుష్పము నుదాహరణముగఁ దీసికొన్నచో దాని రక్త శుక్ల వీతాదివర్ణములను గుఱించియు, ఉత్పత్తిని గుఱించియు, మనము ప్రశ్నింపఁగా, బదులుచెప్పవారులేరు. ఇట్లే పర్వతాదులను గుఱించియు మనము తెలియఁజాలము. ఒక్క మృగమున కెట్టివిషములు తెలియవో, అట్లే మనమును తెలియనివారుగనే యున్నాము. లోకమున మనకు తెలిసిన విషయములకంటె తెలియని విషయములే మెండుగా నున్నవి. అయితే మనము అన్నియు తెలిసినవారివలెనే సంచరించుచున్నాము. ప్రస్తుతపు ప్రకృతిశాస్త్రములు, జంతు శాస్త్రములు మున్నగునవిగూడ మన కీవిషయమును తెలుపుటలేదు. అవి యేవో వెట్టిమొట్టిగా చెప్పుచుండును.

అంతేకాక, మనబుద్ధిని గూడకలవరపెట్టుచుండును. ఏది యెట్లున్నను పదార్థతత్త్వవివేకము మనకు కావలసియున్నది. ఈప్రపంచ నిట్లు చిత్రవిచిత్రములుగ నుండుట కొక కారణముండియే తీరివలయును. ఇదంతయు స్వభావసిద్ధమనెడి యిప్పటి ప్రకృతిశాస్త్రవేత్తలవాదములతో మన కెంతమాత్రమును ప్రయోజనము కలుగఁబోదు. ఒకచోరుఁడు గృహమునుండి వెడలిపోయినపుడు వాని కాలిజాడలు మున్నగు గుఱుతులతో వాని నెట్లు కనిపెట్ట ప్రయత్నింతురో, అట్లే మనమును ప్రపంచమనెడి యీకార్యమునుబట్టి పరమేశ్వరుడనెడి కారణమును తెలియవలసియున్నది. ఆ పరమేశ్వరునియొద్ద మన కనేకకార్యములు కలవు. అయితే వాని యునికి మనకు తెలియుటలేదు. 'గుహాయాం నిహితం' అని మనకు శ్రుతి వాని జాడను బట్టియిచ్చుచున్నది. అనఁగా వాఁడెచటనో గుహలో దాగియున్నాడట. 'ఇంత విస్తార మగు ప్రపంచమును నిర్మించుట కొక్కఁడు చాలునా? పెక్కుమంది చేరి యీ కార్యమును చేసియుందు' రని మనలో పలువురను చున్నారు. అట్లే పెక్కుమందిచేరి యీ కార్యమును చేసి యుండినచో, అదేపనిగా వెదకువారికైనను ఆ పెక్కుమందిలో ఒక్కఁడైనను కాన్పించక పోవునా? కావున, ఇంతటి కార్యమును ఎవ్వఁడో ఒక్కఁడే చేసి యుండవలెను.

—: లింగము అనఁగా నేమి? :—

వాడు మనకన్నులకు తెలియుటలేదు. కావున మనకు ఒక్క గుఱుతు కావలసియున్నది. గుఱుతునకే సంస్కృత

మున లింగమనిపేరు. ఎట్లనగా? ఆకాశమున మేఘము గర్జించునపుడు మనమింటిలో నుండియే ఆకాశమున మబ్బు వేసి యున్నదనియు, వర్షము కురియుననియు గ్రహింపఁ గల్గుచున్నాము. ఆ గర్జనమునకే లింగ మనిపేరు. మఱొక దృష్టాంతము. ఏమనగా? ఇంటిపైఠాగ లెగయునపుడు ఇంటిలో నిష్కణ్డన్నదనియే మనము నిశ్చయించుచున్నాము. ఆ ప్రకారము ఎపుడును మన కన్నులకు తెలియని దొక్కటి కలదు. లేదనుకొందమా? వీలులేదు. దానికి లింగమున్నది. దీనినే అనుమానప్రమాణ మని సంస్కృతమున చెప్పుదురు. పై చెప్పిన గుఱుతును మనము పరిపరివిధముల పోనీయక ఒక్కచోటనే యుంపవలయును మన కన్నులకు తెలియు నీ గుఱుతుచేత తెలియని వానిని కనిపెట్టవలయును. వాని స్వరూపమిట్లే యుండునని నిశ్చయించుట కెట్టి లింగము కావలయునో అట్టి లింగమును మనము సూచింపవలయును. అట్టి లింగము లందు స్ఫటికలింగము శ్రేష్ఠము. ఎలనగా? ఈశ్వరుఁడు రూపనామాదులు లేనివాఁడని వేదములు చెప్పును. స్ఫటికము గూఢ నట్టిదే. ఎఱ్ఱపువ్వులో నుంచిన, నదియు ఎఱ్ఱగా కాన్పించుచున్నది. బిల్వముతో కూడినపుడు పచ్చగా కాన్పించుచున్నది. చరితార్థ మేమనగా? అది వర్ణశూన్యమైన దనియేకదా? పీఠము బ్రహ్మస్వరూపమనియు, వాణి వట్టము విష్ణుస్వరూపమనియు, పైభాగము శివస్వరూపమనియు, లింగము మూఁడు భాగములుగ పేర్కొనఁబడినది. శ్రీకాళహస్తిలింగము మాత్ర మిట్లులేదు. అది సాలెపురుగు.

సర్పము, ఏనుగుదంతములు వీని యాకారముతో నున్నది. శ్రీ
కాళహస్తికి దక్షిణమున ఇటువదిమైళ్ల దూరమున గుడివల్ల
మను నొక దివ్యక్షేత్రముకలదు. అది సాధారణముగ అడవి
యందున్న దనియే చెప్పవచ్చును. అచటి లింగము, చిత్రసేన,
పరశురామ, శివస్వరూపములతో నున్నది. ఇందులకు కార
ణము నా స్థల పురాణమున విచారించి తెలియునది.
ఇటే రావిచెట్టును ధ్యాసించునపుడును, “మూలతో బ్రహ్మ
రూపాయ” అని మనము త్రిమూర్త్యర్చకముగ స్తోత్రము
చేయుచున్నాము.

—: పంచాయతన పూజ :—

కేవలము శివలింగమును పూజచేసి దాని నిర్మూల్య
మును గ్రహించుట దోషమని మన శాస్త్రములందు కలదు.
కావుననే, పంచాయతనపూజ విధింపబడినది. ఆలయ
ములలో మనము గర్భాలయమును ప్రవేశింపరాదు. అచటి
తీర్థము మున్నగు మహావదార్థములను మనము త్రొక్కుదు
మనియే యీవిషయము నిషేధింపబడినది. ఏవిషయమున
కైనను మనము చాల దూరమున నున్నను ప్రయోజము
లేదు. కేవలము సమీపించినను ప్రయోజనములేదు. మిత
ముగ నొక్కగుఱుతునుంచికొని, కారణ స్వరూపుడగు పర
మేశ్వరుని యనుగ్రహమును బొందవలయును. ప్రస్తుతము
విచారితము. ఆదిత్యుడు, అంబిక, విష్ణువు, గణనాథుడు,
మహేశ్వరుడు, అను పేరికే పంచాయతన మని పేర్లు.

వీరి నైదుగురిని పూజించి తీర్థప్రసాదములను పుచ్చుకొని, మనుష్యుడు కృతార్థుడు కావలయును. యోజించి చూడగా మన హిందూదేశమే పంచాయతన రూపముతో నున్న దనవచ్చును. ఎట్లనగా? తంజావూరిలో నొకచోట స్ఫటికములు పుట్టుచున్నవి. నర్మదానదిలో బాణము కలుచున్నది. శోణభద్రయను నదిలో ఎఱ్ఱని శిలలు పుట్టుచున్నవి. అవియే గణపతి రూపముగ భావింపఁబడుచున్నవి. నేపాళమున గండకీనదియందు సాళిగ్రావము పుట్టుచున్నది, అలియనగా పురుగు, ఒకవిధమగు ఆ పురుగు గ్రావమునందు అనగా శిలయందు చక్రములను తొలుచుచున్నది. శ్రీ కాశహస్తీయందలి సువర్ణముఖిలోని ఎఱ్ఱని శిల అంబికాస్వరూపముగ పూజింపఁదగ్గియున్నది. దీనికి శివపంచాయతన మని పేరు. ఇట్లే గణపతిని ప్రధానముగ నుంచుకొనిన గణేశ పంచాయతన మగును. తక్కినవాని నిట్లే యూహించి తెలియునది. ఈశ్వరుఁ డాకార రహితుఁడని తెల్పుటకే నర్మదాబాణ మేర్పడినది. కాలమునకు మొదలుతుదలను చెప్పట ఎట్లు అసాధ్యమో, వర్తులమునకు (సున్నకు) మొదలు చివరలను కనిపెట్టుట ఎట్లు కానివనియో, అట్లే ఈశ్వరుని ఆద్యంతములును, అగోచరములుగ నున్నవి. లింగాకారమునే యింగ్లీషులో క్యూబిక్ సెర్టిల్, అని చెప్పుచున్నారు. 'నన్నేరూపముతో ధ్యానించిన ఆ రూపమును ధరింతుననియు, ఈ ప్రపంచము నా వలన సృష్టింపఁబడిన మాయయనియు, దీనినే నిశ్చయమని తబ్బిబ్బు

పడకు మనియు శ్రీ భగవానుడు శ్రీ నారదునకిట్లు చెప్పెను. “మాయా హ్యేషా మయా సృష్టా య న్తాం పశ్యసి నారద, సర్వభూతగుణైర్మృత్యంతం నైవం మాం యాతు మర్హసి” సకల భూతములందును, భక్తుల సౌకర్యము కొఱకు నేను గుణ స్వరూపుఁడుగ నున్నాను. అని పరమేశ్వరుఁడు చెప్పుచున్నాఁడు. నిర్గుణమగు తత్త్వమునకే వేదాంతమనిపేరు. దానిని తెలిపెడి మార్గమునకే సిద్ధాంతమనిపేరు. కావున మీరెల్లరు పంచాయతన విధానమున ఈశ్వరాధనము నొనరించి కృతార్థులరగుదురుగాక! యని యాశించున్నాను. (ఇంకను శ్రీవారు తులాకావేరీ మాహాత్మ్యమును గుఱించియు, మధ్యాహ్నమున మహాత్మ్యమును గుఱించియు, గాణాపత్యము, మహారాష్ట్ర దేశమున విస్తారమనుటను గూర్చియు, మయూరపంతు అను మహారాష్ట్ర కవిని గుఱించియు విపులముగ చెప్పిరి. విస్తర భీతిచే వాని నిట వదలిపెట్టితిని.)

* —: ఆంధ్రభాషా విశేషము :—

ఒక ప్రాణియొక్క హృదయమం దుండెడి భావమును మఱొక ప్రాణికి తెలియపరచుటకు హక్కు ముఖ్యసాధనము. హక్కు అనునది శబ్దరూపము. శబ్దమనునది వ్యక్తమనియు, అవ్యక్తమనియు రెండువిధములనున్నది. వ్యక్తమనఁగా శుద్ధము

* ఈ యుపన్యాసమును బ్ర॥ శ్రీ కంచిభొట్ల, జగన్నాథంగారు (బి.ఎ.) వ్రాసిరి. వారి యనుమతమున నిది యిందుఁ జేర్చబడినది. శ్రీవారి యుపన్యాసమును మైలాపూరులో నుండినపుడు ఆంధ్రమున నొనర్చిరి.

గను, తుల్యముగను, చక్కగా తెలియునట్లును ఉండునది. అవ్యక్తమనునది తుల్యముగా కనుపింపనిది. మన గృహమం దొక గోవు 'అంబా' యని యరచును. అప్పు డది తన దూడను చూచిన సంతోషముచేత యటచిన దనియో లేక యాహారము కావలయునని యరచిన దనియో మనము తెలిసి కోందుము? శబ్దముయొక్క భేదముచేత వ్యక్తమో, అవ్యక్తమో యేర్పడుచున్నది. అనగా, హృదయభావము స్వర భేదములచే తెలియుచున్నది. శబ్దముల స్వరభేదములను మనకు జ్ఞాపకముచేయుటకై అకారాది క్షకారాంతము గల యక్షరములు సంకేతములుగా నేర్పడియున్నవి. భాష యొక్క స్థూలరూపము లక్షరములు. లోకమందు అవ్యక్త భాష లనేకములుకలవు. అవ్యక్తమును స్లేచ్చమందురు. ఇంగ్లీషు సయిత మొక స్లేచ్చభాషయే. ఇయ్యక్షరమున కీయచ్చారణమే యను వ్యవస్థ ఆభాషకులేదు. 'సి' యనెడి యక్షరము 'క' యనెడి శబ్దమునకును, 'స' యనెడి శబ్దము జెప్పుటకును ఉపయోగింతురు. ఒకే యక్షరము లనేకశబ్దముల కుపయోగించునటుల, యొకే శబ్దము లనేక యక్షరంబుల తెలుపు నట్లుదాహరణములు గలవు. 'స' యనెడి శబ్దము 'సి' యనెడి యక్షరముచేతను, 'ఎస్' అనెడి యక్షరములచేతను దెల్పవగును. 'యు' అనెడి శబ్దము 'బి' యనెడి మాటలో 'అ' కారోచ్చారణయు 'పు' యనెడి మాటయందు కారోచ్చారణయు కలిగి యున్నది. ఒకశబ్దమున కొక్కయక్షరమే క్రమము. మన

భాషయం దక్షరములు తెలియునేని యుచ్చారణ కష్టము కాదు. సంస్కృతమనఁగా, సంస్కారము జేయఁబడినదని యర్థము. అక్షరములు మొదలు 'అ' యను దానిని, తుదియక్షరము 'క్ష' యను దానిని కలిగియుండుటచేత అక్షరము లనఁబడుచున్నవి. సంస్కృతమం దన్నిశబ్దంబు లున్నవి. అయితే అక్షరము, ఫ్రెంచి, చీనా భాషలలో మాత్రమే యున్నది.

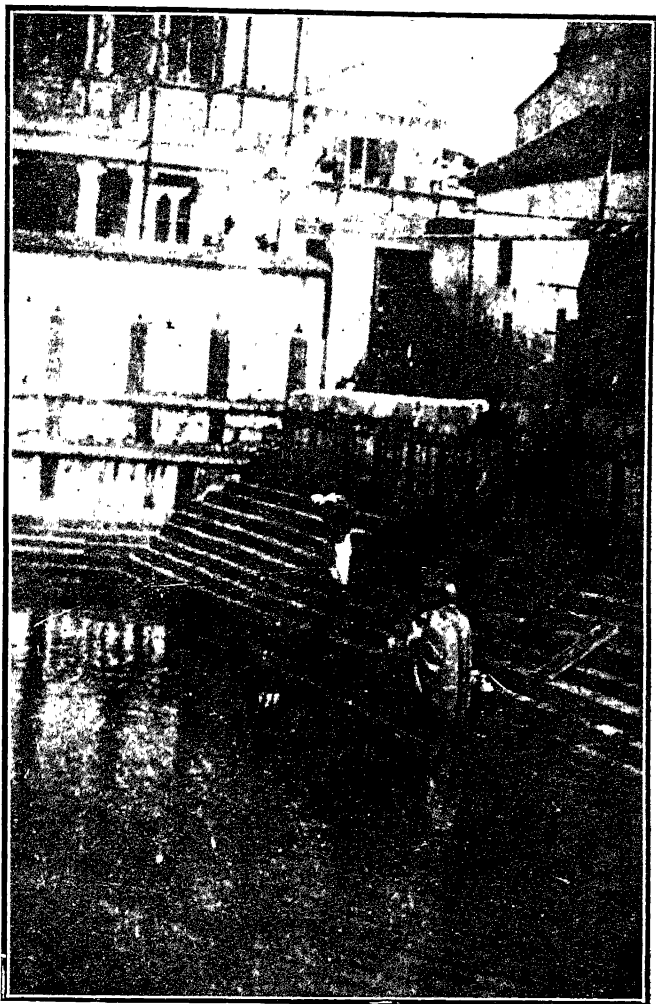
అక్షరముల వరుసకు అక్షరమాలిక యని పేరుగలదు. అక్షమాలిక యనునది వేఱు. జపమును లెక్కించుటకు అక్షమాలయను నదొక ఉపాయము. రుద్రాక్షమాల, స్ఫటికాక్షమాల, య నెడి పదములలో అక్షమాల య నెడి మాట కలిసియున్నది. అది యటుండ, సంస్కృతమందు 'అ' కారమునకును, 'క్ష' కారమునకును మధ్య అన్ని శబ్దములు వచ్చుచున్నవి. అయితే యక్షరమాలికయందు య్ (ఎఫ్, యిచ్,) F. య్, య నెడి యక్షరములు లేవుగాని, కొన్ని 'చోట్ల' నీ శబ్దములువచ్చు అక్షరములుగల ప్రస్తాపశబ్దములు సంస్కృతమం దంతర్భావముగా నున్నవి. అక్షరములకు వర్ణములనియు పేరుకలదు. వర్ణమను పదమునకు మూడర్థములు గలవు. బ్రహ్మ, క్షత్రియ, వైశ్య, శూద్రు లనిచెప్పినపు డొకయర్థము; నలుపు, ఎఱుపు, పసుపు అనెడి రంగులఁ బేర్కొనునప్పుడొక యర్థము; యక్షరము లనునప్పుడు వేఱొక యర్థమును అగును.

సంస్కృతభాషయం దనేక అక్షరములుగలవు. బం

గాళీభాషయందలి యక్షరములు ; గుజరాతి భాషయం దక్షరములు ; తెనుగు భాషయం దక్షరములు ; మహారాష్ట్ర భాషయం దక్షరములు ; గ్రంథాక్షరములు మొదలగునవి. సంస్కృతభాష నీలిపులయం దా యా ప్రదేశములలో వ్రాయుచున్నారు. తమిళభాషయందుండెడి తిరువాయ్ మొళిని తెనుగు దేశీయులు పారాయణ మొనర్చుట కయి తెనుగక్షరములతో వ్రాసియున్నారు. ఒకభాష కనేకలిపులున్నటులనే ఒకలిపి యందనేకభాషలున్నవి. ఇంగ్లీషు లిపికి రోమలిపి యనుపేగు. ఆయక్షరములలో ఆంగ్లము, ఫ్రెంచి, మొదలగు భాషలను వ్రాయుచున్నారు.

భాషల యం దాంధ్రభాషకును, దాని లిపికిని ఒక గొప్ప మహిమ కలదు. తెనుగక్షరములు ఎడమవ్రక్కగా వ్రాయఁబడుచున్నవి. పరదేవతయును, పరమశివుని కెడమవైపున నున్నది. కాబట్టి యియాంధ్రభాషయం దక్షరములు మహాశక్తివంతములైనవి. భాష శివస్వరూపమైనది.

దక్షిణదేశమం దారణి సమీపమున నొక యూగుగలదు. ఆ యూరియందు అప్పయ్యదీక్షితులనెడి గొప్ప శివభక్తులుండిరి. శివభక్తిమహిమను వారు స్థాపించిరి. పిదప వారేశ్రీకంఠాచార్యులుగా నవతరించి శ్రీకంఠభాష్యంబుచేసిరి. శివమూర్తిప్రతిష్ఠాపనాచార్యుడనియు వారికిపేరుగలదు. అప్పయ్యదీక్షితులు సామశాఖ సధ్యయన మొనర్పవలసిన కుటుంబమందుద్భవించిరి. దీక్షితులవారు తనను 'తెనుగుభాషను మాట్లాడు వానినిగాను, యజుర్వేదీయుని గాను, ఈశ్వరుడు

శ్రీవారు స్నానానంతరము కాషాయ
వస్త్రమును ధరించుట.

పుట్టించ లేదని దుఃఖించెడివాడను' అభిప్రాయము నొక శ్లోకములో వారే వ్రాసియున్నారు.

ఆంధ్రదేశమునకు త్రిలింగదేశమని పేరు. శ్రీకాళహస్తి శ్రీ శైలము ద్రాక్షారామము అనెడి మూడు స్వయంభులింగంబులు గలిగిన షేత్రంబుల నెల్లలుగా కలిగినది మన యాంధ్రదేశము. ఆంధ్రదేశమునకు దక్షిణయెల్ల కాళహస్తి; పశ్చిమయెల్ల శ్రీశైలము; ఉత్తరపుల్ల ద్రాక్షారామము. ఇట్టి మహాషేత్రముల గలిగిన దేశమందు తానుద్భవింప లేదని, అప్పయ్య దీక్షితులవారు చాల వ్యసనపడియున్నారు. వారిట్లు ఆంధ్రభాష నభ్యసించి మాట్లాడునట్లు, పుట్టకపోయితిమేయని దుఃఖించుటకుఁగారణంబు గలదు. ఆంధ్రదేశమందు పిల్లలకు మొదలక్షరాభ్యాసము జేయునప్పుడే పంచాక్షర మంత్రము చెప్పఁబడుచున్నది. యజుర్వేదిగా తాము జన్మించనందున వారు వ్యసనపడుటకును కారణమున్నది. ఈ పంచాక్షరము యజుర్వేదమం దుండెడి శ్రీ రుద్రమందున్నది. అంగుచేతనే వారు దుఃఖించిరి. ఋక్సామవేదములమధ్య యజుర్వేదమున్నది. యజుర్వేదమునకు మధ్య భాగమగు నాల్గవ కాండమందు శ్రీ రుద్రమున్నది. శ్రీ రుద్రమునకు మధ్య పంచాక్షర మున్నది. పంచాక్షరముమధ్య 'శివ' యనెడి శబ్ద మున్నది.

పూర్వకాలమందు బ్రామియనియు, కరోష్ అనియు ద్వివిధములగు యక్షరము లుండెడివి. బ్రామి యక్షరములు దినములపేరట వాడుకయం దుండక ముఱిగిపోయినవి. దానినే

బ్రహ్మలిపియనియుఁ జెప్పటగలదు. ఇప్పటికిని మన మేదేని అక్షరములు చదువుటకు వీలులేనంతటకు బ్రహ్మలిపి యని యందుము.

భాషల సక్షరమూలముగా మనము పొందియుండుట చేత నేమి ప్రయోజనము బొందెదము? మృగంబులకు భాషలేదు. పుస్తకములు లేవు. వానికి బట్లు లేవు. మన కన్ననో యివియన్నియు గలవు. మృగంబుల కన్నను మన మేమి యధికసౌఖ్యము గలిగియున్నాము? మృగంబులకు వ్యసనములేదు. వంశము వృద్ధియగుచున్నది. ఆహారమన్ననో ఈశ్వరుఁ డొసఁగుచున్నాడు. రోగములులేవు. కష్టములు లేవు. రేపటి జీవనమున కేమిచేయఁజూపున మనెడి చింత లేదు. పైనుదాహరించిన సాధనంబు లేదేశమందు లేవో యచ్చోట న్యాయస్థానంబులు లేవు. అనేక విధములుగా చట్టములు యేర్పడి యుండలేదు. పాప మధికమగుట లేదు. నాగరికత బలిసినదేశములందే యివి యధికములు. నాగరికత, బుద్ధి తైక్షణ్యమును ఎక్కువగానుండు ప్రదేశములందు పాపమును, దుఃఖమును అధిక మగుచున్నది. విచిత్రమగు పాపంబులు చేయఁబడుచున్నవి. మనకు బుద్ధి ఉన్నది. ఐశ్వర్యమున్నదని యొక పాపము చేయుదమని యాశ కలిగినప్పుడే, యాబుద్ధియు, ఐశ్వర్యమును ఆ పాపంబును చేయుటయం దుపయోగింపఁ బడుచున్నవి. బుద్ధి, భాష, బట్లు, ముద్రాలయములు మొదలగునవిగల మనము, సోపము, దుఃఖము, మొదలైన ప్రయోజనములనే పొందు

చున్నాము. అందుచే నివి ఈశ్వరుని యనుగ్రహమా? లేక దండనయా? యని యాలోచింపవలసి యున్నది. మనుష్య జన్మము మహాత్కృష్టమైనదని పెద్దలు చెప్పెదరు. ప్రత్యక్షమైన భవమునఁ జూడఁగా దానికి ప్రత్యక్ష విరోధముగా నున్నది. ఈశ్వరుఁడు మనుష్యుల నందఱను మృగములుగా సృష్టించి యుండినయెడల చిత్రగుప్తునికి పనియే యుండదు. అనేక సాధనముల బొందిన మన మేల అట్లుండవలయును? ఇప్పుడు మన మొక తీర్మానమునకు రావలయును గదా? మృగజాతియందు కష్టమేలేదని చెప్పటకు సాధ్యము లేదు. మనుష్యుల కుండెడి కష్టము లీమృగంబులకు లేకపోయినను, వానికి ఇతరవిధకష్టములు గలవు. పులి, చిన్నప్రాణుల జంపును, మాంసాలము, మాషికములను ధ్వంసము చేయును. మృగసృష్టియందును ద్వేష మధికముగా నున్నది. కాబట్టి యెప్పటికిని ప్రాణభయమున్నది. భయములేకయే చేసికొనుటకు మృగములవల్ల సాధ్యముకాదు. అందులకై బుద్ధి యావశ్యకము. బుద్ధినిమించియందును, చెడ్డకార్యములందును ఉపయోగింపవచ్చును. మనుష్యజన్మమో, మృగజన్మమో కలుగకుండ బుద్ధిని ఉపయోగించువారు కోటిలో ఒక్కరే. అన్నదాన మొనర్చువారు, 'భోజనమునకై వచ్చెడి యనేకులలో ఒక్కసాధువు వచ్చునేమో, వారి కుషీలో ఒక పిడి కేడు ఆహారము పోయిన మనజన్మ కృతార్థత జెందును గదా!' యని తలఁచి, విశేషముగ నన్నదానము చేసెదరు. అది తెలియనివారు సోమరివారల కన్నము పెట్టునట్లు

దూషించెదరు. బుద్ధిని సద్విషయమం దుపయోగపఱచి, కోటి జనులలో ఒకరు మాత్రమే తేమము బొందుదురు. పిదప నీ యల్పసంఖ్యాకులే, యితర జనుల కందఱికి దారి చూపుదురు. మాట, భాష, వీనిని ఉపయోగపఱచి, మఱల జన్మము లేకయే చేసికొనుట బహుసులభకార్యము. బుద్ధిని సరియైనదారిలో నుపయోగించిన యెడల మఱల జన్మము లేక చేసికొనవచ్చును. అందులకు శాంత మవశ్యము. శాంతము గ్రామములందు సులభముగా సాధింపవచ్చును. అయితే జనులందఱు నగరమందలి నాగరికముగు కాఁపురంబులు సేయుటకై వచ్చెదరు. శాంతము నందుటకు రాగ ద్వేషములను విడువవలయును. ఆశ దుఃఖమునకు కారణము. అన్నిటిని భగవదర్పణ చేసినయెడల ద్వేషభావంబు లన్నియు తొలగిపోవును. అప్పుడు జన్మరాహిత్యము గలిగి పరమేశ్వరుని బొందవచ్చును.

* —: శివపూజా విశేషము :—

ప్రపంచమున వేదశాస్త్ర సమృతములైన యాలయములు రెండువిధములైయున్నవి. అం దొకటి శైవాలయము. రెండవది వైష్ణవాలయము. ఇతర ఆలయములు తక్కువ. దక్షిణదేశమున పిడారియార్కోవిల్ (భట్టారికాలయము) అనఁబడునవి కొన్ని కనఁబడుచున్నవి. ఈ 'భట్టారికా'

* శివపూజావిశేషము, మోక్షసాధనము, అను రెండు విషయములను శ్రీవారసుగ్రహించు కాలమున బ్ర॥ శ్రీ॥ విద్వాక్, సింగరాజు, రామలింగశాస్త్రిగారు సంగ్రహించిరి. వారియనుమతమున వానినిందుఁ జేర్చితిని.

శబ్దము లలితా సహస్రనామమునను దెలుపఁబడియున్నది. తామ్రశాసనములయందును కొన్ని చోటులందు పిడారి మాన్యమని సూచింపఁబడియున్నది. దేవాలయములు రెండు విధములైనట్లే మతములు మనలో రెండైయున్నవి. అందు పూర్ణమైనవి, వీరశైవము, వీరవైష్ణవము. వీరశైవము బల్లారి ప్రాంతమున అధికముగఁ గలదు. రామానుజసంప్రదాయము వీరవైష్ణవము. [ఈ రెండుతెగలలోఁ జేరనివారు స్మార్తులు.] ఇందు వర్ణభేదములేక యందఱను బేర్కొననగుదురు. వీరిలో చిహ్నముల భేదమున్నను భక్తితో భేదములేదు. రామానుజ మతమున భగవంతుఁడొక్కఁడేయనియు, పేరులన్నియు దేవతా భేదములనియు, అనఁబడుచున్నవి. పరమాత్మయొక్కఁడే, అతఁడే విష్ణువనుట. అట్లే వీరశైవుల మతమునను శివుఁడే పరమాత్మయను భావముకలదు. ఈ రెండుతెగలవారును మధ్యస్థుల నెగతాళి చేయుచుండుట సహజము. [స్మార్తులనఁగా శైవులైనను విష్ణుపరమైన పేర్ల నుంచుకొనువారు. వైష్ణవులైనను శివాలయములకుఁ బోవువారు] ఇట్టి మతములబోధించు గురువులు ద్వేషబుద్ధినొందకుండిన మంచిదగును. కొందఱు జీవాత్మ స్త్రీయనియు, పరమాత్మ పురుషుడనియు, తెల్పుచున్నారు. స్త్రీలు ఇతర పురుషుల చూడఁదగినట్లు కొందఱా చార్యులు ఇతర దైవముల చూడ రాదందురు. వీరి మొదటి యాక్షేపము పరమాత్మ యొక్కఁడే యనుట. వస్తు వొకటి యైనపు డద్వైత మగుచున్నది. రెండు వేతైన యెడల వారి మతము సరియైనది. కాని వేషములువేఱనియు వస్తు

వొక్కటనియు, చెప్పిన నది సరికాదు. ఒకేవస్తువు భేదమైన రూపముల ధరించినపుడు లోపమెక్కడిది? కొందఱు పూర్వాచారమును పాటించురుకాని కారణము లెఱుంగరు. మన శాస్త్రములలో పరమాత్మయొక్కడే సృష్టి, స్థితి, సంహారములకు కర్తయని తెలుపఁబడియున్నది. సర్వశక్తి పరమేశ్వరునకే యున్నది. నాశన మక్రమ కార్యమని కొందఱి యభిప్రాయము. అట్లుచూచిన సృష్టియే యక్రమకార్యము. ఎవరును చచ్చుట లేదని తలంచిన మన సంతతివారే మనలఁ జంపుదురు. కావున నాశ మావశ్యకము. లేని యెడల ప్రపంచమునకు కష్టముకలుగును. ఒక్కొక్క కార్యమున కొక్కొక్కగుణము ప్రధానమైయున్నది. సత్త్వరజస్తమో గుణములలో బిడ్డల రక్షణమున సత్త్వరజోగుణములును కష్టముల నివారించుటలో తమోగుణమును ప్రధానమైనది. కార్యము ననుసరించి గుణ ముండును. సృష్టియందు రజోగుణము, రక్షణమున సత్త్వము, నాశమున తమోగుణము. ఈ మూఁడుగుణములకును మాయ యనిపేరు. కార్యము కలిగినపుడు గుణముల తోడనుండును. లేనిగుణములను పరమాత్మ తనకుఁ దెచ్చికొనుటచేతనే దీనికి మాయయనుపేరు కలిగెను. 'యా మా సా మాయ' యని చెప్పఁబడినది. మాయ త్రిగుణాత్మిక. లేనిదియున్నట్లు చూపునది మాయ. బ్రహ్మ రజోగుణమునను, విష్ణువు సత్త్వగుణమునను రుద్రుఁడు తమోగుణమునను ఉండురు.

వైష్ణవ సంప్రదాయములు పదిపదునైదు కలవు. శైవ సంప్రదాయములు రెండు మాత్రమే కలవు. లోకమున సంప్రదాయ మొకటిగ నున్నపుడే దేవాలయములు కట్టఁబడినవి. పూర్వమన్నిచోట్లను విభూతిధారులే దేవాలయములందుఁ బూజారులుగ నుండిరి. అర్చకులు శ్రీరంగము మున్నగు శ్లోత్రములందు కాణియాళాల్, అని యుండిరి.

[పూర్వము శివాలయములందు రెండువిధము లుండినవి. విభూతినిధించు శివసంప్రదాయము, గోపీచందనధారణచేయు భాగవత సంప్రదాయము అని వైష్ణవమున సంప్రదాయము లనేకము లయ్యును ఆలయములు తక్కువ. వైష్ణవాలయ పాలన శైవులచే యెయుండెను. ధర్మకార్యములు చాల వఱకు శైవులచే యెయుండెను.]

పరమాత్మకు కార్యము లనేకములు. ఈ విషయము దెలుపునవికొన్ని. 'పంచకృత్య పరాయణాయనియు, సృష్టి స్థిత్యంతకరిణీ తిరోధానకరీశ్వరీ, సదాశివానుగ్రహదా పంచ కృత్యపరాయణా యనియు, పంచప్రేతాసనాసీనా యనుటలో అయిదును పరమాత్మలోనణఁగుట. అట్ల అణఁగఁగా అవి పరాశక్తిలో అణఁగును. అప్పుడు దేవి యాధారమగుచున్నది. త్రిగుణములలో నేది ముఖ్యము. 'సత్త్వం రజ స్తమ ఇతి ప్రకృతే గుణాఖ్యా శ్రేయాంసితత్ర కిల సత్త్వగుణో నృణాంసి.'

శివపూజా న్యాయమున నిట్లు తమోగుణునిఁ బూజింప నగునా? యను శంక అద్వైతులలోనే కొందఱకు కలదు.

ఉపాసన యనుట ప్రేమించుటయే. ఫలము నుద్దేశించి ప్రేమించుట యన సమయము నెఱుఁగుట. ఇది వాస్తవము కాదు. కార్యము నుద్దేశించుటకాదు. శ్రేయస్సుకై దేవుని పూజించుట కాదు. ఒక మూర్తియే త్రిగుణి. ఒకఁడే యనుటలో నిర్గుణి యనియే పరమాత్మను జెప్పవలెను. అనఁగా తురీయము. త్రిగుణాతీతము తురీయము, 'పరమాత్మ, శివం, శాంతం, శివం. అద్వైతం తురీయం, అదే లింగాకారము. రూపకల్పనచే నామ భేదమేర్పడును. శివుఁడు మహాలింగమూర్తి. శివునకు విష్ణువునకు భార్యలు వేఱు 'శివమద్వైతం చతుర్థం మన్యంతే' తురీయము శివునకు రుద్రాంశమే స్వరూపము. బ్రహ్మ విష్ణు చిహ్నములు కావు. మనము మేల్కొనుచు నిద్రించుచు కల గనుచున్నాము. ఈమూఁడుస్థితులును కష్టమే. ఈ మూఁడు విధములవలెనే జగచ్ఛరీరునకు 'జడం, జీవం, చిత్' అచిత్ అని స్వరూపములు. అతనికి కావలయుననిన మూఁడవస్థలు వచ్చును. పరమాత్మ జగత్కార్యమునకై యిట్టి గుణములను అవస్థలను ధరించును పరిపాలన జాగ్రదవస్థ, సుషుప్తి సంహారావస్థ నకలేంద్రియ శక్తియను గుణసుషుప్తి. 'విశ్వ తేజసప్రాజ్ఞః' (ఉపనిషత్) అని యున్నది. మూఁడవస్థల యందును మేల్కొని యుండుటయే యని భావము. వనచరులకు సహితము జాగ్రదవస్థ కష్టమే. సుషుప్తిలో కష్టములేదు. సుఖమే. అయిన నల్లేయుండుటకు వీలులేదు. కావున నీ మూఁటిని మించినదే మంచిది. నాల్గవస్థానము చేరినపుడు సుఖముకలదు. ఈ యవస్థకే ముక్తి, మోక్ష మను పేరులుగలవు. మోక్షావ

స్థను జెందిననే యానందము. 'బ్రహ్మవిత్ బ్రహ్మైవభవతి' 'ఆనందో బ్రహ్మైతి వ్యజానాత్', అని యున్నది. పురాణములు వినుట, తీర్థస్నానములుచేయుట, మనశ్శుద్ధికే. పుణ్యకార్యములలో వేదాంతశ్రవణము గొప్పది. 'కృచ్ఛాశీతి ఫలంభేత్ వేదాంత శ్రవణాత్' అనియున్నది, అందుచేతనే మహాత్ములు నిష్ఠాయం దుందురు, అదియే శివస్వరూపము, దానికి చాల సమీపమున నున్నది యానందము. సుషుప్తిలో నున్న యానందమే యాత్మనిష్ఠలోనున్నది. కావున తురీయమునకు సమీపము సుషుప్తి. నిద్రించకయే నిద్రించుట యనుట. పరమాత్మరుద్రుడు. అతని రూపమే తురీయము. పరమోపాసన శివస్వరూపము, నిత్యప్రళయము సుషుప్తి, సుషుప్తి మానవున కావశ్యకము. తమోభేదనమే యానందము. మహాప్రళయ మనుగ్రహ బుద్ధితోడనే జరుగుచున్నది. అందుచేతనే పరమశివునిఁ బూజించుట యావశ్యకము. నిద్ర మోక్షము యొక్కరూపమే. సంహారమన ఉపసంహారము. 'సంహారతే సర్వాః కూర్మానంగా నీతి సంహారః, తమస్సున చీకటియు మోక్షమున వెలుతురు ఆనందము అన్నియుఁ దెలియును. పరమాత్మయెడ భక్తియుండిన నెట్టి రూపమైనను పూజింపనగును. పరమశివుని రూపము దెల్పునది దేవీరూపము. దానిచేతనే యీశ్వరుని దెలిసికొనుట. సరస్వతి, లక్ష్మీ, దుర్గ ఈ మూఁడు శక్తులమించినది పరాశక్తి యని తెలిపియున్నారు.

ధీర్నటీవ' యను విషయము దీనికి సరిపోయినది. కావుననే యిట్టి విషయము చిన్నప్పటి నుండి యుండవలయును. 'ఆ నుష్టేరామృతేః కాలం నయో ద్వేదాస్త చిస్తయా' యని యున్నది కదా ! దేవుని నొకచోట చెట్టుగా చెప్పియున్నారు. 'తస్మై శంకరపాదపాయ నమతే' అనునది. కావున పాదముల మాత్రమే దైవధ్యానమున ధ్యానింప వలయును. ఇతరాంగముల ధ్యాన మనవసరము. ఈ విషయమును బోధించుటకే శంకరావతారము కలిగెను. కావున మనము మృగములవలె కాక యుత్కృష్ట మరణము గోరవలెను. వీని కన్నిటికి ఆధారము మన మనస్సు ఒక్కటియే.

—: వైదిక సమయము. :—

గుణములందు మంచి చెడుగులను మన మెట్లు పాటించుమో అటే శుద్ధము, అశుద్ధము, ఎంగిలి, మైల, మడి, మున్నగు విషయములను గూడ ఆచారము లని వ్యవహరించుచు మనము పాటించుచున్నాము. ఈ యాచారము మనదేశమున నిపుడు కలిగినదికాదు. ఇది చాలదినములనుండియే సిద్ధించియున్నది. దీనికే స్మృతులయందు ఆచార కాండమని పేరు. దేవతలను బూజించుట, పితృకార్యములను నిర్వర్తించుట, అతిథిసత్కారము సేయుట మున్నగునవి యీ యాచార కాండకు సంబంధించిన వైదికసమయములని చెప్పబడినవి. ఈ వైదికసమయములను ముంచివేయుటకై అనేకమతములు దేశమునందు ప్రబలియుండెను. అట్టి

విషమసమయమున పరమకారుణికమూర్తి యగు శ్రీ పరమేశ్వరుడు లోకానుగ్రహార్థము శ్రీశంకరభగవత్పాదుడై అవతరించెను. తన మతమును స్థాపించుటకు చాల శ్రమపడెను. దుర్మతముల నెల్ల రూపుమాపెను. శ్రీమదాదిశంకరులు ఆ కాలమున సాధారణ మనుష్యుని వలెనే యుండిరి. అయినను వారి పనులుమాత్రము అమానుషములై వెలసినవి. ఒక్క మనుష్యమాత్రుఁ డాయవతార రహస్యమును తెలిసి కొని యాడుటకు సమర్థుఁడగునా? ఆ విషయ మటుండనిండు. పైఁ జెప్పిన వైదిక సమయముల తత్త్వమును చక్కగ గుర్తెఱింగి, ఈశ్వరారాధనము చేయుట యెల్లరకును దుష్కరమని తలంచి యిట్లు చెప్పియున్నారు. చూడుడు. ఈయీశ్వరారాధనమునకు స్నాన మనవసరము, పుష్పము లక్కరలేదు. నైవేద్యములు పనిలేదు. అయితే సర్వమును నీవేయనెడి భావముమాత్రము కావలసియున్నది. వాత పితృశ్లేష్మములతో గూడిన యీ శరీరము ఒకపుడున్నటుల మఱొకపుడుండుట అసంభవము. 'అయితే మేమెట్లు వైదికసమయమునెఱింగి యీశ్వరారాధనమును జేయుదుము' అని పలువురకు సంశయము కలుగవచ్చును. అందులకే శ్రీమదాచార్యులవారు ఇట్టి సులభోపాయము ననుగ్రహించియున్నారు. ఇటువంటి సులభమార్గమును అవలంబించి మీరును కృతార్థులగుదురు గాక! యని యాశించెదను.

—: ఈశ్వరారాధనము :—

మన మొక పిల్లవానికి ' ఈశ్వరునియెడ భక్తియుం
చుము. గురువులకు నమస్కరింపుము ' అని చెప్పినయెడల
వాఁ డట్లుచేయుట మిక్కిలి అరుదుగనుండును. కాని, మన
మట్లు చేసిచూపినపుడుమాత్రము వాఁడును అట్లే పడిపడి
దండములు పెట్టుటకు ప్రారంభించును. చరితార్థమేమనఁగా?
ఉపదేశమునకంటె ఆచరణమే సత్వర ఫలప్రద మనుట. కను
కనే అహంభావరహితమైన ఈశ్వరారాధనవిధిని శ్రీమదా
చార్యులవారు స్వయముగ ననుష్ఠించి మన కీ శ్లోకముచే
నద్దాని ననుగ్రహించిరి.

‘ ఆత్మాత్వం గిరిజామతిః పరిజనాః ప్రాణా
శ్శరీరంగృహం, పూజా తే విషయోప భోగరచ
నా నిద్రాసమాధిస్థితిః, సంచారః పదయోః
ప్రదక్షిణవిధి స్తోత్రాణి సర్వాగిరః, యద్యత్క
ర్మ కరోమి తత్త దఖిలం శంభో తవా రాధనం. ’

సో ! శంభో నీవే నాయం దాతృ స్వరూపుడవై యు
న్నావు. నాయందలి నిత్యానిత్యవివేచనశక్తియే నీ యర్థాం
గి యగు పార్వతీస్వరూప మయియున్నది. నాశరీరమే నీమూల
యము. లోకవిషయములందు నేను రోషియుండుటయే నీ
పూజ. నానిద్రయే ఆత్మానుసంధానము. నేనుచేయు సంచా
రమే నీకుప్రదక్షిణించుట. నే నాడు మాటలే నీస్తోత్రపాఠ
ములు. అది యిది యననేల ? నే నేపనిచేసినను, అదియం

తయ నీపూజనమే కాని, మఱొకటికాదు. అని పైశ్లోకము నకు భావము. ఇట్టి భావము మానవుని మనసున స్థిరముగ నాటుకొనినపుడు వానికి స్నానపానములతో నవసరము లేదు. వానికి నైదికసమయ మనవసరము. మనుష్యున కిటువంటి సుఖము అనుభవ సిద్ధమయినపుడు రాజ్యముతో పనియుండదు. ధనకనకవస్తువాహనములతోడను పనియుండదు. ఇట్టి ఆత్మానందము ననుగ్రహించినవారే ఆచార్యులనబడుచున్నారు. కావుననే, మన యాచార్యులయందు మనభక్తి మస్థిరమై యుండవలయును. శ్రీమ దాచార్యులవారు పైశ్లోకము ననుసరించి మఱొక శ్లోకమును సౌందర్యలహరి యను గ్రంథమున చెప్పియున్నారు, చూడుడు.

‘జపోజల్ప శ్చిల్పం సకల మపి ముద్రా విరచనా !

గతిఃప్రదక్షిణ్యక్రమణ మశనా ద్యాహుతివిధిః

ప్రణామ స్సంవేశ స్సుఖమఖిల మాత్మార్పణ దృశా !

సపర్యాపర్యాయ స్తవ భవతు యస్మే విసిలతమ్॥’

మానవున కిటువంటి అద్వితీయ భావమునందలి యానందముకలిగినపుడు దానినెవడు వర్ణింపఁగలఁడు ? అది అనుభవముచేతనే తెలియఁదగియున్నది. ఎటువంటివారును ఆయానందము ననుభవించిన పిదప లోకవిషయములవైపు కన్నెత్తి యైన చూడ నొల్లరు. మీరెల్లరును అటువంటి సులభోపాయమునందు మనసు నిలిపి ఈశ్వరారాధనవిధిని సాగింతురు గాక.

—: కాళిదాసుఁడు—వాక్సిద్ధి:—

మనము మంచివాక్కును (వక్తృత్వమును) పొంద వలయుననిన దేవ్యనుగ్రహమును సంపాదించవలయును. పాశ్చాత్యదేశములందు సయితము వాక్సిద్ధిని బొందినవారెవరని ప్రశ్నించునపుడు షేక్స్పియరు మున్నగు వారని ప్రత్యుత్తరము వచ్చును. అట్లే దాదాపుగ కెండుమూఁడువేల యేండ్లనుండి వాక్సిద్ధిని బొందిన కవి మనదేశపు వాఁడెవఁడన్న మహాకవి కాళిదాసునియే చెప్పవలసియున్నది. ఇతని కాలదేశములను గుఱించి మనకు విశదీకరించి నిజమును చెప్పవారెవరునులేరు. ఇతఁడు మహాకవి యని జాతి మతభేదములు లేక ప్రపంచమంతయు అంగీకరించుచునే యున్నది. ఈ మహాకవి బాలహితార్థియై పెక్కుకావ్యములను రచించెను. వానియందు సులభతరమైనది రఘువంశ మనెడికావ్యము. సంస్కృతమును అభ్యసించఁగోరు బాలురకు తొలుత ఈ కావ్యమునే పాఠము చెప్పదురు. రఘువంశమున పుట్టినందుననే శ్రీరామునకు రాఘవుఁడన్న పేరు కలిగినది. మహాకవియగు కాళిదాసుఁ డాకావ్యము తొలుత నిట్లు వ్రాసియున్నాఁడు.

‘వాగర్థా వివ సంపృక్తా వాగర్థ ప్రతిపత్తయే
జగతఃపితరౌ వందే పార్వతీ పరమేశ్వరౌ.’

వాక్కునకును, దాని యర్థమునకును ఎట్లు అవినాభావసంబంధము కలదో, అట్లే అవినాభావ సంబంధముతో నుండు (అనఁగా అర్థనారీశ్వరస్వరూపముతో నుండు) జగత్ప్తి

తరులను వాగర్థసిద్ధికొఱకు నమస్కరించుచున్నాను. అని చెప్పియున్నాఁడు. ఇందువలన వాక్కు అంభాస్వరూపమనియు, అర్థము పరమేశ్వర స్వరూపమనియు మనకు తేలినది. నాటి నుండి నేటివఱకు ఈ లోకమున ఎందఱు కవులుద్భవించినను, ఎన్ని గ్రంథములుప్రతిల్లినను, వాగర్థప్రతిపత్తిగల కవులకును, గ్రంథములకును మాత్రమే ప్రచారము మొందుగా నున్నది. అచ్చుకూటములు మొదలగు సౌకర్యములు లేని యా కాలమునాటి గ్రంథములు అంతరించిపోక మన కాలమువఱకు ప్రచారమునం దుండుట కా గ్రంథము లందలి వాగర్థప్రతిపత్తియే ముఖ్యకారణములు. కానిచో, అవి ఏత స్మధ్యకాలమునఁ గల్గిన విప్లవములందు నశించియే యుండును. కాళిదాసుని పేరునుబట్టియే మన మతఁడు దేవీభక్తుఁడని తెలిసికొనవచ్చును. మన ఆచార్యులగు ఆదిశంకరులును, ఈ విషయమును సౌందర్యలహరి యను గ్రంథమున పేర్కొని యున్నారు. ఈ కాలపువారి గ్రంథములకువలె వీరి గ్రంథములకు, పండితాభిప్రాయములును, బొమ్మలు చేర్చుటయు, ఊహాను తిరిగి ప్రచారము చేయుటయును, అనవసరములు. గుణముగల గ్రంథములను బుద్ధిమంతులు తమంతట తామే వచ్చి తీసికొని వానియండలిరసము ననుభవించుట కింత కంటె మనకు నేఱు దృష్టాంతమేల? కావున, లోకోత్తరమగు వాగర్థప్రతిపత్తికై మానవునకు దేవ్యారాధనము తప్ప వేరొండు మార్గము లేదని మన పూర్వాచార్యులవలన మనము తెలిసికొనవలయును.

—: కుశావతీ వృత్తాంతము :—

శ్రీరాముని పుత్రుడగు కుశుడు కారణాంతరముచే అయోధ్యను వదలి తనపేర కుశావతి యనునొక పట్టణమును నిర్మింపించి, అందుండి రాజ్యపరిపాలనాదికమును నెఱవేర్చుచుండెను. ఒక నాడతఁడు తనకేళీగృహమున పరుండఁ బోవునపు డొక్క యువతీమణి యాతని ప్రక్క నిలుచుండి నటులఁ దోచెను. రాజు దిగ్భ్రమము సెంది నలువైపు లఁజూచెను. ఆమెతప్ప మఱెవ్వరు నేప్రక్కయును కాన్పించలేదు. ఒక్క యాఁడుదానిని చూచినంతనే రాజు వాడిఁజేల భయపడవలయునని మనకు సంశయ ముదయింపవచ్చును. అదురుగుండెయు పిరికి కండయు లేని బిరుదమగఁడు, అతఁడా స్త్రీని జూచి భయపడెనా? కాదు. రఘువంశపు రాజులు పరాస్త్రీలను మనస్సునందుకూడ తలపోయువారు కారు. వారు పాపమునకు భయపడినట్లు మఱే విషయమునకును భయపడరు. కావున ఏకాంతగృహమున ప్రత్యక్షముగ నగవడుచుండిన పరాస్త్రీని జూచి యాతఁడు లికిపడి చిట్టచివర కిట్లడిగెను.

‘కాత్వంశుభే ! కస్యపరిగ్రహోవా ?
కింవా ? మదభ్యాగమ కారణంతే,
ఆచక్ష్య మత్వా వశినాం రఘూణాం,
మనః పరాస్త్రీ విముఖప్రవృత్తిః.’

(రఘు॥ 16. వ. సర్గ. 8. వ. శ్లో.)

ఓ కల్యాణీ! నీవెవ్వతెవు? నీభర్త యెవ్వఁడు? నీవు నా యొద్ద కేలవచ్చితివి? రఘువంశపు రాజులు పరస్మై ముఖమును సయితము చూచువారు కారు సుమా! అన్నాఁడు రాజు, పాపము! చూడుఁడు! ఆమనః పారిశుద్ధ్యము. ఆమె యెవ్వతె యను కొంటిరి? అయోధ్యానగరాధిదేవతయగు పరాశక్తి. మన భారతభూమియందు గ్రామదేవతలేని యూరే యుండదని మీరు తెలిసికొనియే యున్నారు. ఆమెకు రాజు కుశావతియందు నివసించుట యిష్టములేని పని. కావున నాచే రక్షింపబడుచుండు అయోధ్యను వదలి నీవేల యిచట నున్నావని రాజును ప్రశ్నించినది? అద్భుతములగు మరకత ఇంద్ర సీలాది రత్నములచే నిర్మింపబడిన అంతః పురములును, భవనములును, చిత్ర విచిత్రములగు ప్రతిమలతోఁగూడిన కుట్టిమకు డ్యములును నీవు లేకపోవుటవలన పాడుపడిపోవుచున్నవి. తాత ముత్తాతల కాలమునుండి రాజధానియై వెలసి, నాచే సంరక్షింపబడుచున్న అయోధ్యను వదలిపెట్టకుము. అని చెప్పినట. ఈ సంభాషణవలన మన మెన్నియో విషయములను గ్రహింపవలసి యున్నాము. ఇవి సామాన్యములా? మహాకవి వాక్యములు. ఈ సందర్భమున అయోధ్యా పట్టణ నందలి రాజభవనమున ఒక్కచో రచియింపబడిన చిత్రమును గుఱించి కవి యిట్లు వర్ణించి తన వాగర్థప్రతిపత్తి నెట్లు వెలయించెనో చూడుఁడు!

‘చిత్రద్విపాః పద్మవ నావతీర్ణాః

కరేణుభి ర్దత్త మృణాళభంగాః

సఖాంకు శాఘాత విభిన్న కుంభాః
సంరబ్ధ సింహ ప్రహృతం వచాన్తి.'

(రఘు|| 16-వ సర్గ. శ్లో. 16)

ఇటువంటిదే గదా కవిత్వము ! అన్నియు కవిత్వము లగునా! ఈ వాక్కు అతని కెచటనుండి వచ్చినది? అంతయు, అంబా కటాక్షమున సిద్ధించినదే ! లేకుండిన ఊరక కలిగినదా యింతటి ప్రతిభ? వే యేటికి? ఈ విషయ మటుండ్లనిండు, మానవుఁడు ముక్తుఁడు కావలయు నన్నరెండేమార్గములు. భగవంతునియెడ భక్తిచేయుట, ఆశ వీడుట, దేవుని యందు భక్తిలేక మానవుఁ డెట్టిఫలము నెమరుచూచినను ప్రయోజనము లేదు.

—: మోక్ష మెట్లు కలుగును ? :—

మనుష్యుఁడు కోరఁదగినది మోక్షము. ఆ మోక్ష మనునది ఆశ వదలిననే కాని సిద్ధింపదు. మానవుఁడీయాశ నెప్పటికిని వదలుటలేదు. మోక్ష మెట్లు లభించునని ప్రశ్న వచ్చినపుడు మన ఆచార్యులవా రిట్లు చెప్పిరి. చూడుఁడు. మానవుఁడు వేనిని కావలయునని నదా తలంచుచుండునో వాని నన్నిటిని 'వలదు వలదు' అని తలంచుటయే మోక్షము. అని సెలవిచ్చిరి. మానవుఁడు భక్తిపరుడయిన నే కాని యీ యుపాయము నవలంబింప నేరఁడు. ఎన్నటికి నయిన ఈయుపాయము నవలంబింపకయే మనుష్యుఁడు మోక్షమును బొందుటలేదు. కాబట్టి మా

నవ్వుడు నిత్యతృప్తుడయి గతాగతములకు వగవక పరమేశ్వరునియందు భక్తిచేసి చరితార్థుడు కావలసియున్నాడని మనకు తేలినది. ఈ రెండు దేశములును నిరంతరము నెరవేరుచుండవలయుననియే పూర్వులగు ఆచార్యులు మా కాజ్ఞాపించిరి. వారును మేమును ఆదిశంకరుల ఆదేశమునే శిరసావహించి మీకండఱకును చెప్పుచున్నాము. నే నెన్నిచెప్పినను శ్రీవారి గ్రంథములలోని యభిప్రాయములే యన్నియు నని మీరు తలంపవచ్చును. వారి తర్వాతివారయిన మేము తదాజ్ఞను గొని యింటింట తిరిగి బోధించుట దుష్కరమని మిమ్మెల్లర నొక్కచో గుమిగుర్చి శ్రీవారి యాదేశముల నెఱింగించుచున్నాము. రాజాజ్ఞ నెఱింగించుటకు తలారి యెట్లు తుడుము మ్రోగించి జనులను పోగుచేసికొనునో, అట్లే మేమును, ఈ యేనుఁగులు గుట్టములు ఒంటెలు మున్నగువానితో బయలుదేరి, యూరూరు సంచరించుచు లోకమునకు శ్రీవారి యాదేశమును తెలియజేయు చున్నాము. ఇంతకన్నను మాకు ముఖ్యమగు పని మఱియొకటిలేదు. మీర లెల్లరును వ్యయ ప్రయాసములకు లోనయి, యింతవఱకు కాచియుండి యీ యుపన్యాసమును వినినందులకు నాకుచాల సంతసమగుచున్నది. ఈ యుపన్యాసము మీ కెంతవఱకు లాభకారి కాఁగలదో కాని, మీవలన నేనింతతడవు సత్ప్రసంగమున ప్రొద్దుపుచ్చితిని. ఇది నాకు అత్యంతలాభకారి యనుటకు నాకెట్టి సంశయమును లేదు. మీర లెల్లరును శ్రీమదాదిశంకరులవారి యాదేశము నెఱింగి పరమార్థమును బొందుదురు గాక! యని

శ్రీవారు దీక్షావిసర్జనానంతరము, ప్రేక్షకులకు
పుష్కరణియందు దర్శనమొసంగుట.

మఱొకమాటు హెచ్చరించుచున్నాను. అని శ్రీవారు సొంద ర్యలహరి నుండియు, ప్రబోధనుధాకరము నుండియు రెండు చక్కని శ్లోకముల నుడివి వానిభావము నుపన్యసించి విర మించిరి.

* —: అర్థశాస్త్ర విచారము:—

వేదములు 4 ; అంగములు 6 ; ఉపాంగములు 4 ; ఉపవేదములు 4 ; కాంగ మొత్తము 18 విద్యాస్థానము లగును. ఆయుర్వేదము, అర్థశాస్త్రము, గాంధర్వవిద్య, ధను ర్వేద మని నాలుగుపవేదములు కలవు. ఆయుర్వేద మనునది దేహము దీర్ఘకాలము మంచి యారోగ్యమును బొందుటకు దారి చెప్పనది. మానవుడు రోగములేక దీర్ఘకాల ముండిన యెడల శాంతింబొంది మఱల జన్మమేర్పడకయే యుండు తకు ప్రయత్నము చేయనగును.

అర్థశాస్త్ర మనునది యొక ఉపవేదము. ధర్మార్థ కామమోక్షము లని పురుషార్థములు చతుర్విధములు. మనము వేదోక్తములగు సత్కార్యములు చేయుచున్నాము. వానిని చేయుటచేత ప్రత్యక్షముగా ఎప్పటికప్పుడే ఫలముకాన్పించుట లేదు. కాని మనకు క్షేమమును గలుగ జేయును. అదృష్ట మను పదమునకు మనకంటికి తెలియనిది యని అర్థము. అట్టి యదృష్టమగు ఫలము నొసంగెడి పురుషార్థమునకు ధర్మమని

* ఈ యుపన్యాసమును శ్రీ. కం. జగన్నాథంగారు (బి. ఏ) వ్రాసిరి. వారియనుమతమున నిది యిందుఁ బొందుపఱుపఁబడినది.

పేరు. ప్రత్యక్షముగు ఫలమునొసఁగెడిదానికన్నను ధర్మము నెడి పురుషార్థము చాల శ్రేష్ఠమైనది.

అర్థమును పురుషార్థము దృష్టమగు ప్రత్యక్షఫలము నొసంగును. ధర్మమునునది వేదాంగములలో చేరినది. అర్థము ఉపవేదములలో నెన్నఁదగినది. నాలుగుపవేదములును ప్రత్యక్షముగు ఫలములను గుఱించియే చర్చించును. గృహధాన్యాదిఫలముల నొసఁగునది అర్థము. తత్కాలమందు సుఖముగా నుండవలయునని కోరుట కామము. అన్నివేళలందును పూర్ణమగు ఆనందము నొసంగునది మోక్షము.

ఆయుర్వేదము శరీరక్షేమమునకు కావలసిన సాధనము. అర్థశాస్త్రమును అట్టిదే. ఆహారము, నిద్ర, శరీరమున కుపద్రవ మేర్పడకుండుట, మొదలగు విషయములను అర్థశాస్త్రము చెప్పుచున్నది. మనకుండెడి యుద్బాధకు ముఖ్యముగా ఆహార మావశ్యకము. ఎండ, వాన, గాలి వీనినుండి కాపాడు కొనుటకు మనశరీరమునకు వస్త్ర మావశ్యకము. నిలచియుండుటకు గృహము కావలయును. ఇతరులు మనలను హింసింపక యుండవలయును. ఇట్టి యవశ్యములగు వానిని మనకొసంగుటకే రాజ్యాంగ మేర్పడియున్నది. మన యాహారమును ఇంకొక్కఁ డపహరింప కుండునట్లు రాజు రక్షింపవలయును.

ఈ కాలమం దనేక రాజ్యాంగము లేర్పడియున్నవి. ప్రజలయొక్క రాజ్యాంగములు కొన్నికలవు. చక్రవర్తుల రాజ్యాంగములు కొన్నికలవు. పైకనుబడిచిన నాలుగు ముఖ్య

విషయములనుండి ప్రజలనురక్షించి యిచ్చుటయే యన్ని రాజ్యాంగముల శార్యము. ఇట్టికార్యములను చేయుటకు రాజ్యాంగము చట్టముల నేర్పఱచికొనవలయును. తన్ను తాను రక్షించుకొనవలయును ; పిదప పేదలను ధనికులను నిష్పక్షపాతముగా రక్షించుటకును, దుర్బలమగు ప్రజలను మరికొంత యెక్కుడుగా కాపాడుటకును; రాజ్యాంగమున కొన్ని యేర్పాట్లను చేయవలయును. ఇట్టి యేర్పాట్లనే మన అర్థశాస్త్రము చెప్పుచున్నది. ఇదిగాక రాజ్యాంగమునకును, ప్రజలకును ఇతర దేశీయ రాజ్యాంగములవలన వచ్చెడి అపాయంబుల నడ్డగించుటకు కావలసిన యుపాయములను కూడ అర్థశాస్త్రము చెప్పుచున్నది.

—: చతుర్విధోపాయములు:—

శత్రువులను జయించుటకు నాలుగుపాయములుకలవు. అవి సామ, దాన, భేద, దండములు. వానిలో మొదటనే దండోపాయంబు నుపయోగింపరాదు. మన కేకార్యము కావలసియున్నను దానిని చతుర్విధోపాయములతో సాధింపవలయును.

సామము:—మన మనస్సును శాంతముగా నుంచి కొని, యెదిరిపై పరమప్రేమనుంచి మంచిగా మనకు కావలసినదానిని సాధించుకొనుట.

దానము:—పై యుపాయముచేత సాధింపలేకపోతి మేని యెదిరికి కావలసిన వస్తువేదేని నొసంగి మన కార్యమును సాధించుకొనుట.

భేదము :—పై రెండుపాఠములచేత సాధింపలేక పోతిమేని యెదిరికిని వానియిష్టులగువారికిని విరోధమును కల్పించి తద్వారా వానిని బలహీనునిగాచేసి మన కార్యమును సాధించుకొనుట.

దండము :—సామ, దాన, భేదములచే మనకార్యము ఫలింపకపోయినట్లయిన కట్టకడపట దండోపాయము నుపయోగింపవలయు. అప్పుడు ధనుశ్శాస్త్రరీతిగా ఎదిరిని దండించి మన కార్యమును సాధింపవలయును. శత్రువులను జయించుట కివియే మార్గములు.

ప్రజలలో దుష్టులే శత్రువులు. దుష్టులవలనగాని, వారి కూటములో చేరినవారి వలనగాని, యితరప్రజలకు, కష్ట మేర్పడకుండ చూచుకొనవలయును. ఇందులకై రెండు పాఠములు గలవు. ఒకడు దుర్యోయోజనతో ఇతరులకు చెఱుపుచేయుటకు ప్రయత్నించుచున్నాడు. ఇతరులకు చెఱుపుచేయుటచే తనకుగల అనుకూలము కన్నను, ప్రతి కూలమే యెక్కుడని ఆ దుర్మార్గునికి బాగుగా స్ఫురింప చేయుట యొకటి. ఎవడేని పదిరూపాయల నోటు గొంగలింప వచ్చినపుడు వానిజూచి 'ఓరీ, యీ పదిరూపాయలవలన నీకు కల్గెడిఫలముకంటె, వెనుకవచ్చు కష్ట మెక్కువరా' యని చెప్పి వానికి భయమును కల్పింపవలెను. ఇదిగాక యట్లు మునుపు చేసినవారి నెవ్విధముగా దండించిరో ఆ విధమును నిదర్శనముగా వానికి చూపుట మఱొకటి.

దుష్టునికి పాపకృత్యముల జేయవలయుననెడి యభి

ప్రాయములను మొదలే కలుగనీయకచేయుట అన్నిటికన్నను
 తమము. ఇందుకు ధర్మశాస్త్రముయొక్క సహాయ మావ
 శ్యకము. కామక్రోధములవలన కలుగు ఫలములను గుఱించి
 ధర్మశాస్త్రము చెప్పుచున్నది. కామక్రోధములకు వశపడుట
 చేతి కష్టములే రాగలవని దుష్టులకు తెలియునటుల బోధిం
 పవలయును. సాధారణముగా 100-కి 99 జనులు మంచి
 మాటలను విందురు. వారియొక్క బుద్ధిలో ఆ మంచిపలు
 కులు బాగుగా నాటునట్లు బోధింపవలయును. అట్లు బోధించు
 వారు చాల అల్పసంఖ్యాకులే. ధర్మోపదేశ మొనర్చువా రొక
 ప్రయోజనము నెదురుచూడక యుండవలయును. అప్పుడే
 వారి యుపదేశములకు విలువ యెక్కుడుగనుండును. ప్రజలను
 రక్షించుటకు, పోలీసును వృద్ధిచేయుటకు బదులుగా ఆత్మ
 జ్ఞానులను వృద్ధిపఱుపవలయును. దుష్కృత్యములు చేయరా
 దని బుద్ధిని గలిగింపఁదగినవారి సంఖ్య నధికపరుచుటకై
 రాజ్యాంగమువారు ప్రయత్నింపవలయును. ఆస్పత్రులలో
 వ్యాధి గ్రస్తులకు వైద్యముచేయఁబడును. వ్యాధుల దగ్గఱ
 చేరనీయకయే జాగ్రత్తగా నుండుపక్షమున, ఆస్పత్రుల
 యవశ్య మేర్పడదు. అట్లే, కామమువలన ప్రయోజనము
 లేదు. కోపము సర్వాపదల దెచ్చుననెడి యభిప్రాయముల
 నందఱికి బాగుగా తెలియునట్లు నర్చినయెడల, రాజ్యాంగము
 వారికి పనియు, కర్పును, చాలవఱకు తగ్గును. అట్లొనర్చుటకు
 ధర్మజ్ఞు లధికముగా కావలయును. ధర్మముగా పరిపాలించెడు
 రాజ్యాంగమున కెన్నటికిని చెఱుపు రానేరదు.

—: అపరాధము—శిక్ష :—

శిక్షయొనర్చుట యొక తప్పగు కార్యమే. అది యితరులను, హింసాపాత్రుల చేయుటయే యగును. ఒకఁడు మఱొకని హింసించెనని, వానిని మనము శిక్షించెదము. వాఁడు చేసిన దొక పాపము. వానిని మనము శిక్షించుట మఱొక దోషము. ఒకఁ డొక తప్పునర్చిన వానిని కారాగృహమం దుంచెదము. ఇది ఏల? వానిని విచ్చలవిడిగా వదలివేసితిమేని, వాఁడు ప్రతిదినమును ఎవరికైనను కష్టమును కలిగించుచునే యుండును. వానిని జైలులో నుంచిన పక్షమున, లోకములో అనేకజనులకు హింస తగ్గును. వాఁడు తా నొనర్చినపని దుష్కృత్యమని తలఁచెనేని వానిని శిక్షింప నవసరములేదు. ఎంతెంత తక్కువ హింసచేత దుష్టులను సన్మార్గమునకుఁ ద్రిప్పనగునో యదియే శిక్ష. ఇతరుల కేవిధమగు కష్టములను గలుగజేయ నియ్యక, యందఱిని సన్మార్గమందు ప్రవర్తింపజేసి, ప్రజలను శాంతమగుదారికి తెచ్చుటకు కావలసిన యుపదేశమును జేయఁదగినది యర్థశాస్త్రము. చట్టముల జేయుట మాత్రమే రాజ్యాంగముయొక్క పనిగాదు. నమ్మిదిని ఉపదేశము జేయగల ఆత్మజ్ఞానులను వృద్ధిపఱచుటయు వారియొక్క కర్తవ్యమే. పూర్వమం దొకజాతియం దొకఁడు దుష్కృత్యము సలిపినయెడల ఆ జాతియందలి, పెద్దలే వానిని సన్మార్గమునకు తెచ్చుచుండు పద్ధతి ఉండినది. జాతి కట్టుపా టుండినయెడల రాజునకు పని చాలతగ్గును. ఇట్టి జాతికట్టుబాటు దుర్మార్గమును అణచివేయును. పూ

ర్వపురాజు తెల్లరును, దేవాలయప్రతిష్ఠ, గుంటలను, బాపులను ద్రవ్వించుట యిత్యాదికార్యముల చేయుచుండిరి. పూర్వము జనులు విశేషముగా దేవాలయములకుఁ జని, ఈశ్వరదర్శనముచేసి సకల శ్రేయస్సులను బొందుచుండిరి. ఇప్పుడన్ననో దేవాలయములు కట్టినట్టి పనిలేదు. కొర్టు లధికములై నవి. జనులు పోనందున కొన్ని గుళ్లు పాడుపడిపోయినవి. జనులు, క్లబ్బులకును, హోటళ్లకును విశేషముగావెళ్లి, చేయరాని పనులు చేయుచు, తినరాని వస్తువుల తినుచు, కామమును వృద్ధిచేసికొనుచు సకలకష్టములకు పాలగుచున్నారు. జనులు దేవాలయములకుఁ బోయి మనశ్శాంతిని బొందుటలేదు. వారి భక్తిని ఆ పరమేశ్వరునియం దర్పణ చేయుట తగ్గిపోయెను. ఈశ్వరునికి వారి భక్తిని చెల్లించి సద్గతికి దారివెదకుట వదలి వృథాయుక్తులను, సందేహముఁలను, దెచ్చుకొని, వృథావిషయములయందు బుద్ధినుంచి, శ్రమపడుచున్నారు. భక్తి కలిగిన పక్షమున జనులకు సందేహములును, కుయుక్తులును కలుగఁజాలవు. సకల జనుల మనస్సును శాంతపఱచునది యర్థశాస్త్రము. వేదములందు చెప్పియుండెడి సత్యములను జనుల మనస్సులందు బాగుగా నాటునట్లు చేయఁదగిన పెద్దలను, వృద్ధి చేయవలయును. అట్లు చేయఁదగిన మహాత్ములను పిలిచికొనివచ్చి వారల పూజింపవలయును. ఇదిగాక పూర్వము మన రాజులందఱు అడవులలోనుండిన ఋష్యాదులయొద్దకుఁ బోయి, వారి పాదములకు మ్రొక్కి వారల రాజ్యంబులకుఁ దోడ్కొనిపోయిన విషయ

మూల మనము చదువుచున్నాము. ఆహారము, గృహము, వస్త్రము, మానము, వీనిని రక్షించుటకై అర్థశాస్త్ర మేర్పడియున్నది. అంతేకాక మన దేశమునందలి దుష్టులును, ఇతర దేశములందలి శత్రువులును, మనలను సీంసింపకుండు నటుల చేయుచున్నది. అందులకై సామ, దాన, భేద, దండోపాయములు కలిగియున్నవి. అట్టి యర్థశాస్త్రమునందు చెప్పబడు రీతిగా అందఱు సమార్థమందు ప్రవర్తించి భక్తి యుక్తులై పరమేశ్వరుని కృపకు పాత్రులు కావలయును.

—: ధనుర్వేదము :—

సామ, దాన, భేద, దండోపాయంబులలో కడపటిది యగు దండోపాయంబును విస్తారముగా నుపయోగించునది ధనుర్వేదము. మొదటి మూడుపాయములతో మనము శత్రువును జయింపలేని పక్షమున కడపటి యుపాయమును ఉపయోగపఱచి వానిని దారికి తేవలయునే కాని మొట్టమొదటనే దండోపాయంబు నుపయోగింపరాదు.

అందఱు అన్నిపనులను జేయుటకు వీలులేదు. ధనుర్పాణంబులఁ గైకొని, ధనుర్వేదము నాచరించుట కధికారము క్షత్రియులకు మాత్రమే కలదు. ఇట్టి ధనుర్వేదమును బ్రాహ్మణుల యొద్దనే వారు నేర్చుకొనవలయును. బ్రాహ్మణులు, వేదముల ద్వారా సకల కార్యములను 18 విద్యలను తెలిసి యుంచుకొని, యా యా పనుల కధికారులగు ఆ యావర్ణస్థులకు ఆ యా విద్యల నుపదేశ మొనర్చి వారలకు జ్ఞానమును

కలుగచేసి వారు వా రిచ్చెడి గురుదక్షిణను బుచ్చుకొని జీవనము చేయవలయును. ఇంతేకాని బ్రాహ్మణుఁడు ధనుస్సును గైకొని బాణప్రయోగ మొనర్పరాదు. ధనుర్వేదమును, క్షత్రియునకు బ్రాహ్మణుఁడే నేర్పింపవలయును. మనదేశమందనేక విధకార్యములు జేయుట కనేకజాతు లేర్పడియున్నవి. అందుచేతనే వసిష్ఠులు, ధనుర్వేదమును పరిపూర్తిగా గుర్తెఱిగియున్నప్పటికిని వారెచ్చటను బాణప్రయోగంబుల జేయలేదు. శ్రీరాములవారి కావిద్యను బహువిమర్శగా నేర్పిరి. విశ్వామిత్రుఁడును, శ్రీరామునికి కొన్ని బాణప్రయోగంబుల నుపదేశించెను. కాని వారు తాటక అడ్డగించినప్పుడును మారీచ సుబాహులవలన కష్టము గలిగినపుడును శ్రీరాముని బాణప్రయోగ మొనర్పమనిరే కాని, తాముగా నట్టి పనిని చేయలేదు.

ధనుర్వేదమందు చెప్పియుండెడి యాయుధ విశేషములలో, అస్త్రమనియు, శస్త్రమనియు రెండువిధములు. దేహశుద్ధితో, మంత్రితక్తిచే వదలునట్టిది అస్త్రమనఁబడును. సరియైన యుచ్చారణతో ఒక మంత్రమును పఠించుచు ఒక దర్భను ప్రయోగమొనర్చినను చాలును. పాశుపతాస్త్రము, బ్రహ్మాస్త్రము, నారాయణాస్త్రము, నాగాస్త్రము మొదలగునవి ఉదాహరణములు. చేతియందంచుకొనియే యుపయోగించెడి యాయుధములకు శస్త్రము లనిపేరు. శస్త్రములలో, ముక్తం, అముక్తం, ముక్తాముక్తమని యనేక భేదములు గలవు. మనచేతినుంచి యొకవస్తువును వదలి యిత

రులను హింసించునది ముక్త మనఁబడును. గుండువేయుట, బాణమువేయుట, రాతిని విసరుట, యిత్యాదులు ముక్తమున కుదాహరణములు. మన చేతిలోనే యుంచుకొని యితరులను శిక్షించుటకు ప్రయత్నించునది యముక్త మనఁబడును. కత్తి నుదాహరణముగా చెప్పవచ్చును. కొన్ని యాయుధములు మనచేతినుండి వెడలి, యెదిరిని శిక్షించినపిదప మఱల మనచేతికి తిరిగివచ్చి చేరెడు యాయుధవిశేషమునకు అముక్తాముక్త మనిపేరు. ఇదిగాక, గరుడవ్యూహము, అశ్వ వ్యూహము మొదలగునవి ధనుర్వేదములో చేరినవి. రథగఱ తురగ పదాతుల నాయాస్థలములలో నుంచి, యీ రీతిగా యుద్ధము చేసినయెడల శత్రువును జయింపవచ్చు ననెడి నిబంధనలను ధనుర్వేదము చక్కగా తెలియఁ జెప్పుచున్నది. ఇదిగాక యొక వ్యూహమును భేదించి లోపలవెళ్లుటకుఁగాని, యొకవ్యూహములో తగులుకొనిన పక్షమున తప్పించుకొనుటకును ధనుర్వేదము దారిచెప్పను.

తన కుటుంబమును, ఆత్మను రక్షించుటకై ప్రతి మనుజుఁడును విలువిద్యను ముఖ్యముగా నేర్చికొని యుండవలయును. అట్టి ధనుర్విద్యను బ్రాహ్మణుఁడు ఉపదేశ మొసఁగుటకును, క్షత్రియులు నేర్చికొని యాచరించుటకును తగిన వారని మనశాస్త్రము వక్కాణించుచున్నది.

—: గాంధర్వ వేదము :—

గాంధర్వ వేద మనునది యొక ఉపవేదము. ఇయ్యవ వేదము మనస్సున కుత్సాహమును గలుగజేయును. ఒకనాట కమునకు వెళ్ళిచూచుటచేత కన్నులకు సంతోషము కలుగును పాట కచ్చేకి పోవుటచేత చెవులకు సంతోషము పుట్టును. కాని కడుపు నిండదు, ఆకలి తీరదు.

చిత్రములువ్రాయుట, సంగీతము పాడుట, సర్తనము చేయుట, కవిత్వము చెప్పట, అష్టావధాన శతావధానములు చేయుట, బాడ్ మింటా అనెడి చెండాట, సినిమాలు మున్నగునవి యన్నియు గాంధర్వ వేదములో రాగలవు. ఇదిగాక యరువదినాలుగు చిత్రకళలుకూడ గాంధర్వ వేదములో చేరినవే. ఇట్టివానియందు ప్రియముంచి, చాల విశేషముగా నభ్యసించువారు గంధర్వలని యొక జాతివారుగలరు. వీరు మన కంటికి కాన్పింపకయే సంచరింతురు. అయితే వీరిని దివ్య చక్షుస్సుతో చూడగలము. ఎది యెట్లనగా? మనసాధారణ నేత్రములతో చూడలేని వస్తువులను భూతద్వము క్రింద నుంచి చూచినట్లయితే బాగుగా తెలియును. ఎక్స్రే యనెడి కిరణములతో దేహము లోపలనుండు దానిని చూచుచున్నాము. అట్లే దివ్యచక్షుస్సుతో గంధర్వలను మనము చూడగలము. ఇంద్రియ విషయములలో వీరికి ప్రియమెక్కువ.

ఉపవేదములలో కడపటిదియగు ఈ గాంధర్వ వేదము, సృతమనియు, గీతమనియు, వాద్యమనియు మూడు భేద

ములు గలదిగా నున్నది. సర్తనమనునది, కరచరణాదుల నాడించుటచేత యితరులకు మన భావమును దెల్పుట. సర్తనమనునది రెండు భేదములుగలది. అది తాండవమనియు, లాస్యమనియు ద్వివిధములు. పురుషసృత్యమునకు తాండవమనియు, స్త్రీసృత్యమునకు లాస్యమనియు పేరులు. అందు చేతనే ఈశ్వరునికి తాండవమూర్తియనియు అంబికకు లాస్యమూర్తియనియు నామంబులుకలవు. ఇంక గీతమును గుఱించి తెలిసికొందము. మనకంతమునుండి వెలువడెడి శబ్దములను సప్త స్వరములుగా విభజించి యా యా స్థలములలో ఆయా స్వరముల మార్చియుంచి, కల్పించెడు ధ్వనికి గీతమనిపేరు. ఒకవిధమగు స్వరముల మార్పుదల సంతోషమును కలిగించెడు సంగీతమగును. మఱియొక విధమగు స్వరముల మార్పుదల దుఃఖము నుత్పాదించును. చిత్రపు పనులు చేయువాఁడొక చిత్రము వ్రాసినయెడల చాల బాగుగ నుండును. ఆపని తెలియనివారు చిత్రమువ్రాసిరేని బాగుగా కనుపించదు. అట్లే కవిత్వమును, సంగీతమును ఆ యా విద్యలందు నేర్పరులగువారు చేయఁదగినవై యున్నవి. వాద్యమనునది, వెలుపలనుండు కొన్ని సాధనముల మూలకముగా శబ్దమును గలుగఁజేసి, సంతోషమును పుట్టించును. వాద్యములలో ననేకవిధములు గలవు. చర్మవాద్యము, తంత్రీవాద్యము, లోహవాద్యము, రంధ్రవాద్యము, మొదలగునవి. వీణె, తంబూర మొదలగునవి తంత్రీవాద్యములు. తాళములు, మోర్సింగు యిత్యాదులు లోహవాద్యములు ; పిల్లనగ్రోవి,

నాగస్వరం మొదటిగునవి రంధ్రవాద్యములు; డోలు, మద్దెల యిత్యాదులు చర్మవాద్యములు. అభిఘాత్య మనఁగా దెబ్బ యిచ్చుటచేత మ్రోగునది. ఇట్లులే చర్మవాద్యములును, స్పర్శవల్ల తంత్రీవాద్యములును, శబ్దంబుల వెలిబుచ్చును. తంత్రీవాద్యములో అనుసారణి యని కలదు. అ దేమనఁగా ఒక తంత్రో నొకశబ్దమును గలుగజేసి, దానినే చాలకాల ముంచుకొని దానిలో ననేక శబ్దములు కలుగఁజేయుట.

ఈ వాద్యముల నుపయోగపఱచుటకును, నాటకము లలో వేషము వేయుటకును భారత పుత్రులనువారు మాత్ర మే యధికారులు. పూర్వకాలములో బ్రాహ్మణులు, నాట కములందు వేషము వేయుటలేదు. భరతపుత్రులును, స్త్రీ పురుషులు మాత్రమే పాత్రల ధరించుచుండిరి. పురుషుఁడు స్త్రీ వేషమును ధరించినను, స్త్రీ పురుషవేషమును ధరించినను, చూడరాదనియు, బ్రాహ్మణుఁడు నాటకములో వేషము వేయుటను చూడరాదనియు, అటు చూచినయెడల ప్రాయ శ్చిత్తము చేసికొనవలయు ననియు ధర్మశాస్త్రము చెప్పు చున్నది. రామనాటకమాఁడు పక్షమున శ్రీరాముల పాత్ర ధరించువాని భార్యయే నీతవేషమును ధరింప వలయును. పూర్వమా యా జాతి, ఆ యా వృత్తి నవలంబించు చుండినది. సకలవిద్యలు బ్రాహ్మణుఁ డెరిగియుండవలెనే కాని వాని నతఁడు చేయరాదు. బ్రాహ్మణులగు వా రా యా యధికారి కా యా విద్య నుపదేశింపవలయును. తన జీవనమునకై గురు దక్షిణను పొంది కాలక్షేప మొనర్పవలయును. రాజ్యాం

గమువారు శ్రోత్రియము లిచ్చియుండు పక్షమున, వాని ఫలితము ననుభవించుచు ఇతరులకు విద్యను, ప్రతిగ్రహము లేక యే బోధింప వచ్చును.

మన యాది శంకరాచార్యులవారు సర్వజ్ఞ పీఠంబు నధిష్ఠించు నల్లెటిగి యొక మాదిగవాడు వారియొద్దకు వెళ్లి 'స్వామి, తమరికి చెప్పలుకుట్టు వృత్తి తెలియునా?' యని ప్రశ్నించెనట. అందుల కాచార్యులు, చెప్పలు కుట్టెడు నూది నెత్తుకొని, రెండుమార్లు తన ముక్కుపై రాచి, పిదప కుట్టుటకు ప్రారంభింపగా, ఆ మాదిగ 'స్వామి! చాలును మన్నింపుడు. తమ కన్నివిద్యలు తెలియు' నని చెప్పి వెళ్లి నాడట. అట్లే బ్రాహ్మణు డన్ని విద్య తెలింగియుండవలయును. ప్రతివారును వారివారి వర్ణాశ్రమధర్మము లాచరించు చుండవలయును. కేవలము పాశ్చాత్య ధర్మముల నాచరించుటయందే మనము కంకణము కట్టుకొనరాదు. ఈ కాలమందు, బడికి పిల్లవాడు పోగానే, కాఫీ త్రాగుటయు, తల వెండ్రుకలు కత్తరించుకొనుటయు, నేర్చికొను చున్నాడు. పూర్వకాలమందు పెద్దలు కష్టపడి సంపాదించిన భూములు, మున్నగువాని నమ్మివైచి, ఆ యాస్తిసంతయు నేటి విద్యార్థి యొక సర్పిఠికేటుగా చేయుచున్నాడు. స్వరాజ్యమును పొందుటకు జాతివారివలె మనము మన యాచారాదుల మఱచి క్రాపు చేసికోవలయునా? 'ఒక కుళ్లాయిల వ్యాపారి యొక కుళ్లాయిల మూట నెత్తికొని యొక వృక్షముక్రింద శ్రమ తీర్చుకొనుటకై పరుండెను. అప్పు డా చెట్టునందలి కోతు

లన్నియు దిగివచ్చి యొక్కొక్కటి యొక్కొక్క కుళ్లాయని తలకు దగిలించికొని చెట్టుపైకి వెళ్లెను. వ్యాపారి నిద్రలేచి చాల చింతించి తన తలలోని కుళ్లాయనిదీసి 'దీనినికూడ దీసికొని పొండని' విసరివేయఁగా నవియన్నియు యట్లే కుళ్లాయీలను నేలపై వేసెనని' యొక కథ కలదు. ప్రస్తుతము మన స్థితియు నిట్లే యున్నది. సుమారు 1000 సంవత్సరములకు ముందు ముసల్మాను రాజులు మన దేశము నేలుచుండిరి. వారు గడ్డమును పెంచుకొనుచుండిరి. మన దేశములోని యా ముసల్మానుల వలె మనము గడ్డమును పెంచుటకు యత్నింపలేదు కదా! జాతివా రెన్నడైనను మనకు క్రాపుచేసికొనుఁడని యుపదేశించిరా? లేదు. కాని, యిందులకు మన బుద్ధియే కారణము. మనము మన పెద్దలవలె ధర్మ శాస్త్రముల పరిశీలింపవలయును. ఇతర దేశీయులు మన మార్గముల నాచరించునట్లు చేవలయునేకాని, మనమువారివలె నుండుట యుచితముకాదు. మన మెల్ల రమును ధర్మమార్గమున ప్రవర్తించి మనస్వతంత్ర్యమును వృద్ధిచేసికొనుట కాప మేరశ్వరుని ప్రార్థించుచు ఇతర మతస్థులఁజూచి 'యయ్యలారా! మేము మా ధర్మానుష్ఠానాదులుచేసి సుఖింపుచున్నాము. మీరును మీ మతమునకు సంబంధించిన ధర్మంబు లాచరించి సుఖింపు' ఁడని చెప్పవలయును.

‘లోకా స్సమస్తా సుఖినో భవన్తు.’

(శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ.)

శ్రీ చెన్నపురి, ఏకామ్రేశ్వరాగ్రహారమునకు శ్రీ వారు
దయచేసినపుడు భిక్షులు, పాదపూజలు, మున్నగు క్రొంకర్యములు
జరిపిన ధన్యాత్ముల పట్టిక.

తేదీలు	పేర్లు.
28-9-32	శ్రీ వారు నగరి బుగ్గనుండి చెన్నపురికి వచ్చినపుడు మొట్టమొదటనే తాళరు సత్రమున స్వాగత మిచ్చి శ్రీయుతులు, రంగనాథ దేవే, కృష్ణకృష్ణ దేవేగారు భిక్ష జరిపిరి. శ్రీవారు తర్వాత కొంతకాలము మైలాపూరులో నుండిరి.
14-12-32	గుజరాతి ఖేడాబ్రాహ్మణ సాముదాయక భిక్ష, అష్టోత్తరశతము. పాదపూజ.
16-12-32	శ్రీయుతులు. లాల్ దాసు, బాబుదాసుగారు (పరమావధ దాసు, ఛోటాదాసు కంపెనీవారు) భిక్షయును పాదపూజయును జరిపిరి. త్రిశతి.
17-12-32	,, పురుషోత్తమదాసు, గోకుల్ దాసుగారు (గోకుల్ దాసు, జన్నూదాసు కంపెనీవారు) త్రిశతి పాదపూజయును, భిక్షయును జరిపిరి.
18-12-32	,, టి. బి. మెహతా అండు సన్ను వారు. భిక్ష, త్రిశతి పాదపూజయును జరిపిరి.
19-12-32	,, టి. ఆర్. జోషీ అండు సన్ను వారు. భిక్ష, అష్టోత్తరశతము పాదపూజయును, జరిపిరి.

తేదీలు	పేర్లు.
20-12-32	శ్రీయుతులు గులాబ్ దాసు, నారాయణదాసు గారి భిక్ష.
21-12-32	,, ఖేడాబ్రాహ్మణ సాముదాయకభిక్ష.(రెండవది)
22-12-32	,, టి. నుండ రేశ్వరజోషీ, టి. భవానిశంకరజోషీ గార్ల, భిక్ష. త్రిశతి పాదపూజ.
23-12-32	ఏకాదశీ శుక్రవారము. కనుక సువాసిని పూజ, రాత్రి శ్రీ చంద్రమాళేశ్వరస్వామి వారికిని, అమ్మవారికిని అభిషేకపూజాదికము. (శ్రీ). టి. బి. మెహతా అండు సన్నవారు మిక్కిలి విభవముగ జరిపిరి.
214-2-32	,, టి. లక్ష్మీశంకరదేవే, వేంకటేశ్వరదేవే గార్ల భిక్ష. అష్టోత్తరశతము పాదపూజ.
25-12-32	,, కాశీరాం తరవాడిగారి భిక్ష, అష్టోత్తరశతము పాదపూజ.
26-12-32	,, అసిస్టెంటు ఇన్స్పెక్టర్ ఆఫ్ సర్దు, యస్. నానాభాయిదేవే గారి భిక్ష. అష్టోత్తరశతము పాదపూజ.
27-12-32	,, లల్లూభాయి, హకంచంద్ గారి భిక్ష. అష్టోత్తరశతము పాదపూజ.
28-12-32	,, ఘూర్జర ఖేడాబ్రాహ్మణ సాముదాయక భిక్ష (మూడవది.)

తేదీలు	పేర్లు.
29-12-32	శ్రీయుతులు. మోహన్‌లాల్, కన్యాలాల్, రామనాథ గోయంకగార్ల భిక్ష. అష్టోత్తరశతము పాదపూజ.
30-12-32	,, ఘూర్జర సుమంగలి స్త్రీల భిక్ష.
31-12-32	,, గోపాలదాసు, ఘనశ్యామదాసు వారి భిక్ష. (ఘనశ్యామదాసు, శిరోమణిదాసు అండు కంపెనీ వారు)
1-1-33	శ్రీ వారు పురశవాకమున మకాంచేసిరి.
2-1-33	శ్రీయుతులు, టి. శివశంకర తాకరు వారి భిక్ష. అష్టోత్తరశతము పాదపూజ.
16-12-32	,, సాహుకారుపేట నూలువ్యాపారస్థులు, వెండి దీప స్తంభము, అష్టోత్తరశతము, పాదపూజ.
17-12-32	,, చతుర్భుజదాసు, కుశాల్‌దాసు అండు కంపెనీ వారు సమర్పించిన పాదకానుక రూపాయలు 150-0-0.
18-12-32	1. శ్రీయుతులు, టి. బి. మోహతా అండు సన్ను వారిచే శ్రీస్వామి, అమ్మవార్ల, పూజానివేదన ములకు రెండు అడుకుపాత్రలు సుమారు రూ. 700-0-0 వెల చేయగలవి సమర్పింపఁ బడినవి.

తేదీలు	పేర్లు.
	<p>2. శ్రీ వారి పూజానిమిత్తము, అభిషేకపాత్రలు, దీపస్తంభము, రజతపేటిక, సుమారు రూపా. 500-0-0 వెల చేయఁగలవి సమర్పింపఁబడినవి.</p> <p>3. ఘూర్జర బ్రాహ్మణబాలురు సుమారు రూపా. 200-0-0 వఱకు వసూలుచేసి శ్రీ చంద్రమా శీశ్వర స్వామివారికి, నవరత్నహారమును సమర్పించిరి.</p> <p>4. ఘూర్జర బ్రాహ్మణకన్యకలు, ఒక స్వర్ణ చంపక పుష్పమును శ్రీ అమ్మవారికి సమర్పించిరి.</p> <p>హిందూతిలాజికలు హైస్కూలు ధర్మకర్తలు త్రిశతి పాదపూజచేసిరి.</p>
25-12-32.	బి. శివశంకర దేవేగారు, అష్టోత్తరశతము.
,,	కృష్ణాబాయిగారు, ,,
26-12-32.	ఎన్. మణిశంకర దేవీగారు, ,,
2-1-33.	టి. బాలకృష్ణ మెహతాగారు, ,,
	టి. రంగనాథ మెతాహగారు, ,,
	శ్రీ. టి. రామనాథ మెహతాగారు, శ్వేతఛత్రమును సమర్పించిరి.
	<p>శ్రీ. టి. బి. మెహతా అండు సన్ను వారు శ్రీ వారి పరివారమున కంతకును దోవతుల చావుల నిష్పించి, బహూక</p>

రించిరి, ఇంకను, అనేకులు వారి వారికి తోచిన పూజసామగ్రిని, స్వర్ణ, రజత, భూషణాదులను, శ్రీ చంద్రమాహేశ్వర స్వామివారికి సమర్పించిరి.

ఓం, తత్సత్.

1933 జనవరి 2-వ తేది రాత్రి పది గంటలకు శ్రీ వారు
సవరివారముగ పురశవాకమునకు విజయము చేసిరి.

కేసరీ మద్రాక్షరశాల, చెన్నపురి.

శ్రీస్వామిలవారి మఠియొక ఛాయాచిత్రము.

శ్రీవారు ఏకామేశ్వ రాక్షహరమునుండి బయలుదేరి
వెళ్లినపుడు, అఖిల ఘూర్జరబ్రాహ్మణ బృందము తరపున,
శ్రీ. కే. సుబ్బరాయ తరవాడీగారు చదివి నమర్పించిన
వీడ్కోలు పత్రము.

కే

శ్రీ శారదామ్మ విజయతే.

శ్రీమత్ పరమహంస పరివ్రాజకాచార్య వర్య జగద్గుర్ శ్రీ శంకర భగ
వత్పాద ప్రతిష్ఠిత శ్రీ కంఠి డామ్ డ్రాటి పీఠాధిపతి శ్రీమద్ జగద్గుర్ శ్రీ
౧౯౦౮ యద్రశేఖరేంద్ర సరస్వతి యరణ్యవిధిని పవిత్ర సేవామాం.

స్వారి శ్రీ మహాస.

పరమ పుణ్యపాద ఆచార్యవర్యులు.

ఆంధ్రీ ఆశరే ౧౯౦౦ వర్ష పుర్వ అమారా పుర్వజ్ఞే తాత్రవాల్మీ
తంఠర (తీనేవల్లీ) దక్షిణ ప్రదేశ్యతీ యాత్రా నిమిత్తే ప్రజాసపాటలు తరక్ యఠ
యెడ అనే ధంకర తరక్ గయా ఉతా తే సమయే శుంజాతమాం రాంజ మధుర్యు
పుత్రేఽథి యత్ర ఆదరేఽథ ఉతా తే ప్రసంగమాం మువర్ణు గౌదాన కరవానా నిశ్చయ కరేఽథ
ఉతా.

ఆ నిశ్చయనీ పుర్తిని ధరావమాం ఆపు ధన అమారా పుర్వజ్ఞేన సేవానా
ఆగ్రహ ధ్యో పలు తెయ్యోయే తే ధాన గ్రహలు కరవానీ ధన్యతా న కరవానీ రాంజ
కాఢిత యఠ అగ్రాఢకార కరవా జాగ్యో అనే అమారా పుర్వజ్ఞేన మువర్ణుగౌదాన
స్వికారవానీ మరల న ఛావాతీ అ గామ ముక్తి యాతీ నీకల్యా.

పాఠకల్యో ఆ ఉకీకత తే రాంజనీ రాణీనే జల్య తతా రాణీయే పాతా
నా పితాధారా తెయ్యోనా సత్కార కరీ జగీరమాం గామో అపావ్యా. త్వారతీ
అమారా పుర్వజ్ఞే శ్రీ తర్మదానా పవిత్ర తటనీ అస పాస వసీ రల్యా.

અમો (ખેડામાંથી નીકળી ગયા તેથી) બાજ ખેડાવાળા બાણણીના અભિધાને ઓલખાયા અને તેઓની ધાર્મિક અને વ્યાપારી વૃત્તિને અનુરૂપ દિવેદી (ખેવેદને જાણનારા) ત્રિવેદી, (ત્રણવેદને જાણનારા) જ્ઞેશી ભટ, મહેતા, હાકર, શુક્લ, વિગેરે ઉપનામ (અટક) થી ઓળખાવા લાગ્યા.

તદનંતર આશરે ૩૦૦ થી ૪૦૦ વર્ષ પહિલાં મુસલમાનોના આક્રમણ અને ત્રાસથી સ્વસ્થાન તથા વેહવાર નિમિત્તથી દક્ષિણમાં હૈદરાબાદ, આરકાટ, મૈસુર, તિરૂપતી, ચીદમખરમ, કુંબકોનમ, તંજાવર, ત્રીચીનાં પલ્લી, તીનેવલ્લી, તીરુવાંદ્રમ, વિગેરે સ્થળોમાં વસવાટ કરવા લાગ્યાં જે પ્રદેશ આપ શ્રીનો પવિત્ર પ્રદેશ હોવાથી અમારામાં આપ શ્રીની કૃપાથી ધાર્મિક સંસ્કારો અઘાપિ પર્યંત અવિધીન રહ્યા.

હાલમાં આપ શ્રી સ્વસ્થાન છોડી આશરે ચૌદ વર્ષ થયા હિંદુ ધર્મ ના સંરક્ષણાર્થે પ્રવાસ દરમ્યાન સ્થળે સ્થળે મુકામ કરી આપ શ્રીની સેવક વર્ગને ધર્મનું રહસ્ય સમજાવી આધુનિક ઉત્ક્રાન્તિના સમયને અનુકુલ અનુભવી પ્રવચનો ઉપન્નાસાદિકથી વાણીશ્રમ ધર્મને સુ દ્રઢકરવા પ્રવૃત્તિ કરી રહ્યા છો.

આપનાં આ અત્યુત્તમ પ્રયાણ સમયે અમો આપના શિષ્ય વર્ગોની નમ્ર વિનંતી શ્રવણ કરી અને અમારા ઉપર અત્યંત અનુગ્રહથી તેનો સ્વિકાર કરી આપ શ્રી ચેલપુરી મહેથેના અમારા નિવાસસ્થાન ગુજરાતી ભાષા મધ્યે પહોરી અદ્ય સમય માટેનો વિશ્રામકરી આપશ્રીએ સદશાસ્ત્રો અને તેના રહસ્યોના ઉપદેશરૂપી વચનામૃતથી અમારા કષ્ટ પુટમાં જે ભકિતરસ રેડ્યો તેથી અમોને થયેલ પરમાનંદનું વર્ણન કરવા અમારી જીભ સર્વથા અસમર્થ છે.

છંદ-હરીગીત.

જ્ઞાનોપદેશ પ્રકાશ રવિથી, બ્રહ્મ નિમિર લાગી ગયું
વચનામૃતો અનુપાન થી, અમ દૂધ સ્થળ નિર્મળ થયું
સત્સંગને દર્શન થકી, આહ્વાદ ઉર વાધ્યો અતી
કરુણાળુ છે નિજ જનપરે શરી, શેખરેંદ્ર સરસ્વતિ.

આતી આતી આપતી અનેક પ્રકારની ધર્મધુરધરતા અને ધર્મ રક્ષ
કતાને લઈને આપ શ્રીતિ અમો સહસ્ત્રવંદન પુર્વક આ માન પત્ર અર્પણ કર
વાતી આત્મા માંગીએ છીએ.

અમો છીએ.

આપના શરણાંગન સેવકો

શ્રી મહરાસમાં વસતા બાજ ખેડાવાળા પ્રાહ્મણોના
સાષ્ટાંગ દંડવત પ્રણામ અંગીકાર કરશેાજી.

WITH THE GUIDANCE
ESTEEMED HELP AND ADVICE OF
H. H. The JAGADGURU
Sri Sankaracharya Swami
OF KANCHI KAMAKOTI PEETAM
DURING HIS STAY IN THE
Ekambareswara Agraharam.

A Central Committee has been formed under the name of **The Hindu Central Committee, Madras, on 30th December 1932,** for the purpose of—

1. Preserving the true Hindu Religion and culture as laid down in our Shastras and traditionally interpreted and followed through immemorial ages.

2. Looking after the real needs and promoting the welfare of all the communities comprising the Hindu Society in consonance with Shastras.

MEMBERS.

- (1) V. V. Srinivasa Iyengar,
Ex-Judge, Madras High Court.
- (2) Dewan Bahadur
V. Masilamani Pillai,
Ex-Judge, Madras High Court
- (3) Dewan Bahadur
Govindoss Chathoorbhoojadoss,
Ex-Sheriff of Madras.
- (4) Dewan Bahadur,
L. A. Govindaraghava Iyer,
Advocate, Madras

- (5) Rao Sahib,
C. Rajaratnam Mudaliar,
Retd. I. A. S. C., Madras.
- (6) T. N. Athmaram Mahadick Rao Sahib,
Huzur Mahadi Palace, Tanjore.
- (7) Purushotthamdos Gokuldoss,
Banker and Merchant, Madras.
- (8) Sriramulu Naidu,
Municipal Councillor & Dubash, Madras.
- (9) P. Balasundaram Chetty,
Cashier, Mercantile Bank, Madras.
- (10) K. Balasubramaniya Iyer,
Advocate, Madras.
- (11) Mahamahopadyaya Krishna Sastrigal,
Principal, Sanskrit College, Madras.

(12) Nannu Sanker Tawker,
Surajmal, Lallubhai & Co., Madras.

(13) Kissendoss Girdherdoss,
Banker & Merchant, Madras.

(14) T. Ranganatha Mehta,
*Partner, Messrs. T. B. Mehta & Sons.,
 Madras.*

T. RANGANATHA MEHTA,
Honorary Treasurer.

KISSEND OSS GIRDHERDOSS,
 NANNU SANKER TAWKER,
Honorary Secretaries.
